

ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλάδ. 26.

Τόμος. Ζ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1853.

Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ.

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 24)

Τὸ αἴτιμα.

Ἡ Ροζαλίη, ἐνδοῦσα εἰς τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις τοῦ Ἐρνέστου, καὶ εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ τὸ παράδειγμα τῆς Καρολομάγνης, συνήνεσε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν ἐξάδελφόν της. Ἄλλ' ἡ ὀλεθρία τοῦ κινήματος τούτου συνέπεια ἦτο· ἡ ἀτιμία.

Ὅ,τι συνέθη μεταξὺ τῶν δύο ἐραστῶν, κατὰ τὰς ὥρας τῆς κρίσεως ταύτης συνεντεύξεως, ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ ὑπάρχουσαι εἰκόνες θλιβεραὶ, τὰς ὁποίας δέον νὰ καλύπτῃ τις . . . Κατελήφθη ἄκουσα ἡ Ροζαλία, εἴτε παρεσύρθη ἐξ ἀδυναμίας, ἡμάρτησεν, εἴτε ἐνίκηθη, ἡ συνέπεια εἶναι ἡ αὐτὴ ἂν μὴ καὶ τὸ σφάλμα ἴσον. Ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης, εἰς ἣν εἶχεν εἰσελθεῖ, συναισθανομένη τὸ καθῆκον καὶ τὴν ἀξίαν ἐαυτῆς, πιστεύουσα εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ἐραστοῦ της, ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος γυναικῆς φίλης, ἐξῆλθε μόνη, περίφοβος, ἠτιμασμέ-

νη, φέρουσα μεθ' ἐαυτῆς τὸ αἶσχος καὶ τὴν ἀπελπισίαν, ἀλλ' ἐγκαταλείπουσα τοῦλάχιστον ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ καταράτου ἐκείνου οὐδοῦ, τὸν ἐνοχον ἔρωτα καὶ πάσας τὰς πλάνας αἰτίνας παρήγαγον αὐτὸν καὶ τοσοῦτον δυστυχῶς ὑπέβαλψαν. Ἡ μετάνοια, ἧς ὁ σπόρος ὑπῆρχεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, πολὺ πρὶν ἢ πράξῃ τὸ σφάλμα, ἀνεπτύχθη αἴφνης, μεταβληθεῖσα εἰς δριμεῖαν τύψιν συνειδήσεως, ὁ δὲ ἐξίλασις αὐτῆς ἤρξατο συγχρόνως καὶ ὡς γυναικῆς ἐξυτελισθείσης, καὶ ὡς ἀπίστου συζύγου, καὶ ὡς ἀναξίας μητρὸς· ὡς γυναικῆς μὲν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐξηυτελίσθη, ὡς συζύγου δὲ, ἀφ' ἧς ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκόν της, εἰς τὴν ἐστίαν τῆς οικογενείας, περικυκλωμένη εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἄσυλον ὑπὸ τῆς ἀγάπης μὲν τούτων, ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ δὲ καὶ τῆς ὑπολήψεως ἀπάντων, ὡς μητρὸς δὲ ἀφ' οὗτο ἐπανεῖδε τὰ τέκνα της.

Ὁ δὲ Ἐρνέστος Σαβρὰν δὲν ἦτο μὲν πολὺ εὐτυχὴς διὰ τὸ κατόρθωμα, ἀλλ' ὑπερηφανεύετο ἄκρως. « Τέλος πάντων, ἔλεγε καθ' ἐαυτὸν μετ' ἀλαζόνονος εὐχαριστήσεως, « εἶναι ἐρωμένη μου! » Δυνάμει δὲ τοῦ τίτλου τούτου ὠμίλει πρὸς τὴν Ροζα-

λιαν και προσεφίρετο άγοραίως, όπως έπραττε και προς πάσας τας γυναίκας εκείνας, ών ήράσθη άλληλοδιαδόχως, πρό της Κ. Σαμπανή. Είχε παύσει άμέσως δεικνύων αυτή τόν σεβασμό και τήν ευγένειαν εκείνων των τρόπων και της γλώσσας, εις τὰ όποια αί γυναίκες ευχαριστούνται πάντοτε, και τοσοῦτω μάλλον, καθόσον φαίνονται ότι έχουν εις αυτά όλιγώτερα δικαιώματα. Τη ώμίλει διά τούτου και σε, εξ οικειότητος, ίσως δε και εξ αναμνήσεως άρχαίας παιδικής συνθείας, άλλ' ούδύλωσ εκ της βοπής εκείνης της τρυφερότητος, ήτις δικαιολογεί τήν θωπευτικήν έλευθερίαν τού λόγου. Τέλος, είτ' εξ άνοησίας και εκ ματαιότητος, είτ' εκ προθέσεως τού ν' αύξήση τόν έρωτα της εξαδέλφης του διά παντός, τι ή ζηλοτυπία ήδύνατο να κεντήση αυτόν, τη διηγείτο μετά φαιδρότητος και αυτά τὰ έρωτικά άνδραγαθήματά του. Εάν ή Ροζαλία, δικαίως προσδληθείσα, άνύψου έναγωνίως τήν κεκυφίαν κεφαλήν της υπό τόν βάρους της ταπεινώσεως, ίνα τῷ επιβάλη πλειοτέραν σεμνοπρέπειαν και σεβασμό, εζήτει τότε αυτός, έν ειδει δικαιολογήματα, να τήν αιχμαλωτίση δι' οικειότητων, άείποτε κακώς ύποδεχομένων και άποκρουομένων ένίοτε μετά τσαούτης ένεργείας, ώστε ή ισχυρογνώμων και υπερήφανος αυτή επιμονή έμπεριείχεν υβριον προς άνδρα, προς όν αυτή εδείχθη πολλά όλιγώτερον αυστηρά τόν πρίν.

Αί άγωνίαι της μετανοίας, ή φοικτή στενοχωρία, ήν εδοκίμαζεν ένώπιον τού συζύγου της, ή συνεχής ταραχή ένώπιον των άλλων, τὸ άκαταπαύστως εις τήν διάνοιαν αυτής παρουσιαζόμενον άίσχος, ή ήσυχία τού βίου της διά παντός άπολεσθείσα, άπαν τὸ έπισφαλές μέλλον της, τσαούτα άνησυχιών άντικείμενα και βάσανοι τσαούται, ήλαττούντο, και έν' ούτως είπω, εζηφανίζοντο διά της τιμωρίας ήν ή θεά τού δημίου της ένεποιεί εις τήν άτυχή, όποτε αυτή ήναγκάζετο να ύποστῆ τήν παρουσίαν του.

— Πώς, έλεγε καθ' εαυτήν, τεταπεινωμένη εκ τού σφάλματός της και θεωρούσα αυτόν μετ' εκπλήξεως και άποστροφής, πώς! ήγάπησα τόν άνθρωπον τούτον! Άφ' ότου ύπάρχω, οι παλμοί όλοι της καρδιάς μου ήσαν δι' αυτόν, άπασαι αί ιδέαι μου δι' αυτόν! Άπέδιδον εις τόν έγωϊστήν τούτον τήν ευγένειαν τού χαρακτήρος, τήν ύψωσιν της ψυχής και πάσας τας άρετάς της καρδιάς, διά της ποιήσεως των ώραιών και άνθηρών ελπίδων μου, ως νεάνιδος, έστόλισα τὸ στενόν τούτο μέτωπον, τὸ άμοιρον νοός και φαντασίας, και έναπέθεσα εις αυτόν άπαντα τὰ όνειρα της ευτυχίας μου.

Τοσοῦτον ταχεία άπογοήτευσίς μετά τοσοῦτον μακροχρόνιον και άκριβὰ διατηρηθείσαν άποπλάνησιν! Ω Θεέ μου! ίνα τι μ' έγκατέλιπες!

Δέν είχε μὲν ο Έρνέστος Σαβράν πνεῦμα διορατικόν, άδύνατον όμως ήτο και να μὴν έννοήση ότι ή εξαδέλφη του δέν τόν ήγάπα πλέον' άλλ' έπειδή είχε τυφλωθῆ υπό της παράφρονος ματαιότητος, δέν εζήτησε τας αίτίας της αίφνιδίου ά-

πομακρόνσεως, τας απέδωκε δὲ μόνον εις τούς ελέγχους συνειδήσεως άσθενοῦς και εις τας ιδιοτρόπους έμπνεύσεις, έμφύτους εις τόν γυναικειον χαρακτήρα. Η Ροζαλία τῷ ήρεσκε μόνον, άλλὰ δέν τήν ήγάπα. "Άπασαι δε αί συμπαθητικά κλίσεις του εζηφανίζοντο ένώπιον της ένθέρμου λατρείας, τού ίδίου αυτού άτόμου' ήτο τὸ μοναδικόν και προσφιλές άντικείμενον της ένασχαλτήσεώς του, και ή άφοσίωσις αυτή ή πλήρης μερίμνης ίκανοποιεί πληρέστατα τας ανάγκας της σοργής του. Δέν ήτο δε δυστυχής διά τήν άδιαφορίαν της Ροζαλίας' άλλ' ήσθάνετο σκληράν προσβολήν κατά της υπερηφανείας του. Άπεφάσισε να εζέλθη, όπως ήδύνατο, εκ της θέσεως ταύτης, και αν αί ήκιστα ίπποτικά εζεις του έμελλον να φανώσιν εζευτελιστικά. Εσπέραν λοιπόν τινα, άπερχόμενος εκ της οικίας της Ροζαλίας, τη είπεν έν ειδει άποχαιρετισμού.

— Φιλτάτη εξαδέλφη μου, ή κωμωδία ύπῆρξε μακρά, και δέν με συμφέρει να παιζώ περισσότερον τὸ όλως πρωτότυπον πρόσωπον, όπερ με δίδεις. Άπό τινων ήμερών μοι όμιλείς μετά τινος άνησυχίας, πολύ άλλοκότου και παρακαίρου, περι των έπιστολών, δι' ών ήθέλησες να με τιμήσης. Και λοιπόν συγκατανεύω να σε τας επιστρέψω, πλην λάβε τόν κόπον να ελθης να τας ζητήσης μόνη σου, αύριον τήν μεσημβρίαν, εις τήν κατοικίαν μου, όπου τας έχω εις τήν διάθεσίν σου. Εάν δέν καταδέχσαι να με τιμήσης διά της παρουσίας σου, θά ύποθέσω ότι ήπατήθη και ότι όλίγον εκτιμάς τὰ άριστουργήματα ταῦτα της ευαισθησίας, τήν όποιαν είχαν άφορμάς να πιστεύω πραγματικώτερον. Όθεν αύριον τὸ εσπέρας δειπνώ μετά τινων φίλων τραπεζιτών, άνθρώπων τού χρηματηστηρίου, οίτινες άπαντες γνωρίζουσι τόν σύζυγον σου. Δέν θά τὸ εύρης κακόν να παρέξω εις τούς κυρίους τούτους τήν ευχαρίστησιν τού να εκτιμήσωσι τὸ ύφος σου, όπερ είναι έν γενέει τρυφερώτατον, ως γνωρίζεις. Εάν άρέσκη εις σε να με καταστήσης γελοϊον, δέν άρέσκει εις με να ήμαι έγώ μόνος, και εκλέγων ως σύντροφον της άτυχίας μου τόν κύριον Σαμπανήν, πιστεύω ότι μένω έντός των όρίων τού δικαίου μου.

Μετά ταῦτα, τήν εχαιρέτησεν εγκαταλιπών αυτήν θεβαρυμένην υπό της μυσαρὰς ταύτης άπειλής, ήν έμελλεν αναμφιβόλως να πραγματοποιήση. Όστις έχει τήν χαμέρπειαν ν' άπαγγείλῃ αυτήν, δέν συστέλλεται ένώπιον της άτιμίας της εκτελέσεως.

Βεβαίως εάν ήδύνατο διά τού θανάτου της να διαφύγῃ τὸ άίσχος τσαούτης βίας, ή Ροζαλία γενναίως και άνευ λύπης τινός ήθελεν αποθάνει. Άλλ' έπρόκειτο να έμποδίσῃ τὸ όνομα τού συζύγου και των τέκνων της να καταστῆ περίγελως τού κοινοῦ. Άπεφάσισε λοιπόν, έν άπογνώσει τελεία, να συγκατατεθῆ εις τὸ κίνημα τούτο, όπερ άπῆλθον παρ' αυτής διά τρόπον τοσοῦτον άνάνδρου, άλλὰ και ούχι άνευ προηγουμένων εις τὰ χρονικά τὰ πάν-

τοτε βάρβαρα τῆς συγχρόνου μας έρωτοληψίας. Φεῦ! και τὸ κίνημα τούτο ύπῆρξεν άνωφελές. Ο άπάνθρωπος Έρνέστος δέν εύρε τήν ταπεινώσιν έντελή, και προφασιζόμενος ότι τινες των έπιστολών της εξαδέλφης του δέν εύρέθησαν, τη έδωσέ τινας μόνον, ύπισχνόμενος να ζητήση τας λοιπάς και να τη τας άποδώσῃ, εάν ήθελεν ελθῆ να τας λάβῃ, όχι πλέον εις τήν οικίαν του, εις τὸ όποϊον δέν ήθελε ποσῶς συγκατανεύσει, άλλ' εις τόν οϊκον της φίλης της, της κυρίας Καρολομάγνης.

Έν τη παρούση έν τούτοις περιστάσει ο έραστής της Ροζαλίας είχε δείξει ειδός τι γυναικίωτος. Ησθεις άκρως, διότι είδεν εις τούς πόδας του τήν γυναίκα εκείνην ήτις τήν προτεραιαν ετι έδεικνυσεν εις αυτόν άποστροφήν, πεποιθῶς πρό πάντων ότι τού λοιπού ή νίκη του ήτον όριστική, συγκατένευσεν εις τήν άναβολήν, τήν όποιαν ή άτυχής καθικέσεν γονυκλιτώσ.

Έν τῷ εζήρχετο εκ της οδυνηρὰς ταύτης επιπέφως, τήν κεφαλήν έχουσα θεβαρυμένην, τήν καρδίαν συντετριμμένην, και καθ' ήν στιγμὴν άνέββαινε λαθραίως εις τὸ όχημα, ο γέρων Σαμπανής τήν άνεγνώρισεν εις τὸ μέρος τούτο όπου τόν ωδήγησε μοίρα ολεθρία.

Η πρώτη συνάντησις της Ροζαλίας μετά τού Έρνέστου εις τόν οϊκον της Κυρίας Καρολομάγνης ύπῆρξε νέα ήμέρα δοκιμασιών διά τήν δυστυχή γυναίκα. Εξέτεθη πρό πολλών ώρων εις τούς σκληρούς σαρκασμούς τού Έρνέστου, εις τὰ οδυνηρότερα χλευάσματα της φίλης της, αυτή δε είχεν εις ύπεράσπισίν της μόνα τὰ δάκρυά της, ότε ο φύζυγός της, ως είδομεν, τήν κατέλαβε και τήν απήλλαξε μὲν εκ της καταδίκης εκείνης, άλλὰ της επιβάλει έτέραν προξενουμένην υπό της περιφρονητικής σιωπῆς, της όμοιαζούσης τήν καταδίκην.

Έν τούτοις ο Παῦλος, και τοι φοικώδης άμφιβολία επλήρου τήν καρδίαν αυτού, εζηκολούθη να φέρσται προς τήν σύζυγον του μετά της αυτής, ως και πρότερον, ύπολήψεως και σεθασμού, άλλ' έφαινετο άποφεύγων τού να εύρεθῆ μόνος μετ' αυτής, φοβούμενος πρίν ή βεβιωθῆ άκριβῶς, μη λάβῃ εζήγησιν άτελή και θοηνώδη, άλλ' άνευ άποτελέσματος. Άφού κατέλαβεν αυτήν εις τόν οϊκον της κυρίας Καρολομάγνης, καθ' ήν στιγμὴν ώρείλε να ήναι εις τόν της μητρος της, ως άνήγγειλεν εις αυτόν, περιωρίσθη να της είπῃ ψυχρῶς, ότι τήν παρεκάλει να μη εζέρχεται πλέον μόνη της, προσθέτων ότι ήθελεν ευχαρίστως ύπακούει εις τας διαταγὰς της, δσάκις εύπρεστειτο να εζέρχεται μετ' αυτής.

Ο δε γέρων Σαμπανής όστις δέν εύρίσκετο άμεμπτος προς τήν νύμφην του, έδοκίμαζεν επί παρουσία της μεγίστην στενοχωρίαν, ώστε άπεσύρετο εις τόν κοιτώνα του σχεδόν εύθῦς μετά τὸ δείπνον.

Η δε Κ. Καρολομάγνη δέν ετόλμησε πλέον να δώσῃ σημείον ζωῆς.

Η Ροζαλία εγκαταλειφθείσα ούτω παρ' εκείνων

οίτινες οὐ πρό πολλοῦ περιεστοίχισον αυτήν διά της στοργῆς των, άπεμονώθη ζωσκα εις παντελή έρημίαν διακοπτομένην υπό συντόμων επισκέψεων των συνθησετέρων φίλων τού συζύγου της' έν τη μοναξία της ήρε τήν ψυχὴν εις ούρανόν. Η προσευχή, ο ανεξάντλητος οὔτος θησαυρός παρ' οῦ άπαντες οί δυστυχεῖς άρύονται παρηγορίας, ή προσευχή τη επανέφερε τήν γαλήνην εις τήν τεταραχμμένην αυτής ψυχὴν, και εις τήν συνείδησίν της τήν ειρήνην της μετανοίας, επανέφερε δε εις εαυτήν τὸ άσθενές αίσθημα της άξίας της. Μεταβολή τις εγένετο κατά μικρόν εις αυτήν και εις τόν χαρακτήρα της. Άπέβαλε τήν συστολήν και τὸ άναποφάσιστον της νεανίδος' ή άλλιωθεῖσα φυσιογνωμία της ανέλαβε τήν σεμνοπρεπή έκφρασιν της πρώιμου εκείνης ώριμότητος, ήτις καταλαμβάνει τας πασχούσας γυναίκας εις τὸ άνθος της ώραίας ηλικίας και εις τήν άκμήν της καλλονῆς των. Ένεφαινε τήν ύποταγήν, τήν θέλησιν, τὸ θάρρος και τήν προς εαυτήν εμπιστοσύνην, άρετάς ισχυροτάτας κατά της δυστυχίας, αίτινες δέν τήν προλαμβάνουσι μὲν, άλλὰ τήν πολεμοῦσι μετ' έπιτυχίας, και επιτυγχάνουσι σχεδόν πάντοτε τήν κατ' αυτής νίκην. Ο χρόνος λοιπόν ήθελεν ίσως άποδώσει εις τήν Ροζαλίαν άπασαν αυτής τήν ψυχικήν ήσυχίαν, εάν ο Έρνέστος συνήνει να μη βίψη νέαν ταραχήν εις τόν βίον της.

Αί ύπόνοιαι τού κυρίου Σαμπανή, αίτινες δέν ήσαν πλέον άμφίβολοι, ένεπνεον εις τόν εύσχημῶς άποπειμφθέντα Νάρκισσον σοδαράς σκέψεις, περι σχέσεως, έχούσης μὲν πρόφασιν τόν έρωτα, ούσης δε πραγματικῶς άνευ άντικειμένου τινός, άνευ δικαιολογήματος, από μόνην δε τήν ζωώδη ματαιότητα τού έγωϊστου προερχομένης.

— Άνόητον συμβεβηκός, έλεγε καθ' εαυτὸν εύρισκόμενος εις τήν άνήσυχον αυτού και δυσάρεστον προκατάληψιν, ο ήρωσ τού συμβεβηκτός τούτου. Τι διάβολον ήθελα εις τὸ κάτεργον αυτό; Έν τούτοις δέν δύναμαι να βραδύνω πλειότερον τήν προς τήν Ροζαλίαν έπίσκεψίν μου, διότι ή άπουσία μου θέλει παρατηρηθῆ και θέλει εζηγηθῆ κακῶς. Ο προσφιλης εξαδέλφος μου ήθελεν ύποθέσει ίσως ότι φοβοῦμαι, ω μάλιστα! επανελάμβανεν ύψων τήν φωνήν του, αν πείσῃ εαυτὸν περι της άληθείας ταύτης. Και έπειτα δέν θά δυσχερεστηθῶ να μάθω πῶς θεωροῦμαι υπό της ώρχίας εξαδέλφης μου. Έμπρός λοιπόν' ες δοκιμάσω τήν αισθηματικὴν ίκανότητά μου.

Η Ροζαλία διέμενε συνήθως εις μικρόν τινα θάλαμον χωρίζοντα τόν κοιτώνα της από τὸ ένδιαίτημα των τέκνων της. Τὸ στενόν αυτό καταρύγιον, φιλαρέσκως ηύπερπισμένον, τη έχρησίμευεν ως δωματίον εργασίας και ως έντευκτήριον της οικογενείας και των στενωτέρων φίλων. Εσήμανεν ή έννάτη της εσπέρας.

Η Ροζαλία εκάθητο εις άνάκλιτρόν τι κείμενον δεξιά της εστίας, στηρίζουσα επί της λαϊας τήν κεκμηκυίαν κεφαλήν της. Τὸ βλέμμα της ήτο

σταθερόν, τὸ μέτωπον γαλήνιον, ἡ στάσις σκεπτική, ἐφαινετο δὲ βεβουλισμένη εἰς θεωρητικὴν τινα μελέτην. Θαλαμηπόλος τις ἐλθὼν ἀπροσδοκῆτως τὴν ἐξέβαλε τῆς συνουσίας τῆς, ἀναγγέλλων τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἑρνέστου Σαβράν. Αὐτὴ ἐδίστασεν ἐπὶ στιγμῇ. Ἐπειτα, φοβουμένη μὴ ἡ ἀποποίηση παρεξηγηθῆ, καὶ θέλουσα ἄλλως τε νὰ ὠφελθῆ ἐκ τῆς μοναξιάς τῆς διὰ νὰ πειραθῆ τελευταῖον ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐξαδέλφου τῆς διέταξε νὰ τὸν εισάξῃ.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἑρνέστος εἶχε γευματίσει μετὰ τῶν Ἀμερικανῶν φίλων του, ὡς ἔπραττε τοῦτο συνεχῶς, ἤγουν ἐπιτελειότερον τοῦ συνήθους. Δὲν εἶχε μὲν μεθύσει ἀλλ' ἦτο ὑποθετικὸς κατὰ τὴν ζωγραφικὴν ἔκφρασιν τῶν κρασοπατέρων. Εὐθυμὸς καὶ ζωηρὸς ἐπλησίασε τὴν ἐξαδέλφον του καὶ ἠθέλησε νὰ τὴν ἐναγκαλισθῆ. Ἡ Ροζαλία τὸν ἀπόησε μετὰ τσσαύτης δυνάμεως, ὥστε ἐνῶ ἴστατο ἄβυστος πρὸ αὐτῆς εἰς χαρίεσσαν ἰσορροπίαν, ὑπῆγε καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τινος χαμηλοῦ καθίσματος. Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη ἀποτυχία, ἡ τὸσον ἀπότομος καὶ τὸσον ἔκφραστικὴ, ἔφερον εἰς συναίσθησιν τινα τὸν Νόρκισσον.

— Διάβολε, ἀνεφώνησε μετ' ἀστεϊότητος δεικνύσας καὶ πῶς τὸ πείσμα τοῦ κολύματος· οὐτε κἀν ὑπόπτειον ὅτι ἔχει τὸσον δυνάμιν εἰς τὰς χεῖρας.

Ἐξήγησις τις σοβαρὰ καὶ ὀριστικὴ ἦν ἀναπόφρακτος. Ἡ Ροζαλία ἔχουσα σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ μὴ περιμείνῃ εὐνοικωτέραν περίστασιν, τὴν ἐπροκάλεσεν ἀμέσως. Ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν εὐγενῶς καὶ ἀξιοπρεπῶς καὶ διὰ φωνῆς σταθερᾶς ἅμα καὶ σοβαρᾶς ἐνισχυομένης ὑπὸ τῆς περιφρονήσεως,

— Σὰς ἔμεινε σπινθὴρ λογικῆς ὥστε νὰ μὲ ἀκούσετε; τῷ εἶπεν.

Ὁ Ἑρνέστος προσβλήθεις κενῶς ὑπὸ τῶν λόγων τούτων, πλειότερον ἢ ὅσον εἶχε παραχθῆ ἢ εἰπούσα αὐτοῦς, ἀνετράπη νοητῶς ἐπὶ τοῦ ἐρείσματος τῆς ἑδρας του, ἐκτείνων τὰς κνήμας του καθ' ὅλον τὸ μήκος των μετὰ τρόπον τοῦ πλέον ἀγοραίου.

— Σ' ἀκούω, εἶπε με τόνον εἰρωνικῶν μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ὅστις ἦτο καθαρῶς αὐθάδης ἐπιθυμῶ ἔμως νὰ ἦται σύντομος, διότι, ἐάν σὺ ἀμφιβάλλῃς περὶ τοῦ λογικοῦ μου, καὶ ἐγὼ ἀγνοῶ ἂν θὰ δυναθῶ νὰ μὴ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ὑπομονῆς μου.

— Καὶ λοιπὸν, ἀπεκρίθη αὕτη μετ' ἀποφάσεως, ἐάν δὲν ἀπολέσατε παντελῶς πᾶν αἰσθηματικὴν τιμῆς, θέλατε ὑποσχεθῆ νὰ ἐξέλθῃτε σήμερον ἐκ τῆς οἰκίας ταύτης καὶ νὰ μὴ ἐπανεέλθῃτε ποτὲ πλέον. Αὐτὸν θέλατε μοὶ ἐπιστρέφει τὰς ἐπιστολάς μου, τὰς ὁποίας ἔχετε εἰσέτι, καὶ ἐπ' οὐδαμῶς προφάσει καὶ εἰς οὐδένα καιρὸν θέλατε ζητήσαι πλέον νὰ μὲ ἰδῆτε.

Καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν σιωπῆς.

— Τόσον μόνον; εἶπεν ὁ Ἑρνέστος χωρὶς νὰ ἐγείρῃ τὴν κεφαλὴν του.

— Ἀποκρίθητε.

Ἐφρε δὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του πολυλάκις ὡς διὰ νὰ διαλύσῃ τὰ τελευταῖα ἶχνη τῆς ἐφοκρασίας του καὶ διὰ φωνῆς βαρεῖας καὶ συνεσταλμένης.

— Ἀποκρίθητι σὺ αὕτη ἐν πρώτοις, τῇ εἶπε.

Καὶ διακόψας τὸν λόγον του ἔλαβεν αἴφνης ὕψος ἤττον ἐλευθέρον. Ἡ Ροζαλία ἐφορίζεν· οἱ ὀφθαλμοὶ των συνηντήθησαν καὶ εἰς τὰ βλέμματά των ἐζωγραφήθη τελευταῖόν τι αἰσθηματικὸν ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν κοινοῦ τινος κινδύνου. Ἀλλὰ τοῦτο παρήλθεν ὡς ἀστραπή.

Ἐνόμισαν ὅτι ἤκουσαν ἀνοιγομένην τὴν θύραν τῆς αἰθούσης. Ἡκροάθησαν ἐν σιγῇ· ἔπειτα ὁ Ἑρνέστος ἔτεινε τὴν χεῖρά του καὶ διὰ τοῦ ἄκρου τῆς ῥάβδου του ἤγειρε τὸ παραπέτασμα. Πληροφορηθεὶς δὲ ὅτι εἶχεν ἀπατηθῆ:

— Διατί δὲν θέλεις νὰ ἔλθῃς δευτέραν φοράν εἰς τὸν οἶκόν μου; σὲ ὀρκίζομαι ὅτι θέλω σὲ ἀποδώσαι ἐκεῖ τὰς λοιπὰς ἐπιστολάς σου.

— Πῶς τολμάτε νὰ ὑπομνήσῃτε τὸ κίνημα τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ἠσυχύνθητε ν' ἀθετήσητε τὸν λόγον σας;

— Καθότι ἀφοῦ ἤλθες ἅπαξ, δύνασαι νὰ ἐπανέλθῃς καὶ δεύτερον.

— Ἦμην ἀνόητος. Ἐπραξά ἄνευ λόγου νικηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀναξίων ἀπειλῶν σας.

— Ἀλλὰ τὰς ἀπειλάς ταύτας δὲν δύναμαι τώρα εὐλόγως νὰ τὰς ἐπαναλάβω; καὶ ἐκτελῶν ἤδη αὐτάς δὲν θέλω δικαιωθῆ ἐντελῶς;

— Δὲν φοβοῦμαι πλέον τίποτε ἀπὸ μέρους σου

— Ἐάν ἐλπίζῃς ἀπὸ τὴν γενναϊότητά μου, σὲ προλέγω ὅτι ἀπατάσαι.

— Σὰς νομίζω, πραγματικῶς, ἰκανὸν πάσης χαμερποῦς πράξεως, τῷ ἀπεκρίθη αὕτη μετ' ἀποφάσεως καὶ ἀναγκάζουσα αὐτὸν νὰ καταβιβάσῃ τοὺς ὀφθαλμούς ὑπὸ τὴν γαλήνην τοῦ βλέμματός τῆς

— Ἴδε τόλμην! εἶπε μετὰ θυμοῦ ὁ Ἑρνέστος, θέλεις νὰ διεγείρῃς τὴν ἐκδικησίν μου διὰ τῶν ὕβρεων, ὅταν ὡς πρώτη συνέπεια αὐτῶν θὰ ἦναι ἡ ἀτιμία σου;

— Ἀπεφάσισα πλέον νὰ ὁμολογήσω ἢ ἰδίᾳ τὰ πάντα εἰς τὸν σύζυγόν μου, ἐάν ἡ ὁμολογία αὕτη ἦναι ἀναγκαία.

— Ψεύδῃσαι.

— Ὄχι, κύριε! ἀνεφώνησε μετὰ καρτερίας, ἀπεφάσισα, ἀκούσατε κελῶς, νὰ ὑποκύψω εἰς τὸ αἰσχος τῆς ὁμολογίας ταύτης καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς μάλλον, ἢ νὰ ὑποστῶ τὸ μεγαλῆτερον αἰσχος, εἰς τὸ ὅποιον ζητεῖτε νὰ μὲ ῥίψῃτε.

— Τοῦτο θέλει τὸν κλακεύσει πολὺ, εἶπεν ὁ Ἑρνέστος καὶ εἰς τὰ χεῖλη του ἐπλανήθη φρικῶδες μειδίαμα.

— Ἀφήσατε τὸ σκωπτικὸν τοῦτο ὕφος, ἀπεκρίθη αὕτη ἐξουσιαστικῶς, οεβόμενος ἑαυτὸν τοῦλάχιστον, ἂν ὄχι ἐμέ.

— Καὶ τίνι τρόπῳ φρονεῖς ὅτι θέλει δεχθῆ τὴν ὁμολογίαν σου;

— Δὲν θέλω τῷ κρύψει τίποτε, καὶ ἂν μὲ φωνεύσῃ.

— Δὲν ἔχει, ὡς εἰξεύρεις, ἦθος τόσον τραγικόν.

— Ἐάν ἦτο παρὼν, δὲν θὰ ὠμίλεις οὕτως.

— Ὄχι, καὶ ἔχω διπλοῦν ἄδικον νὰ τὰ λέγω ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ συμφωνῶ, ἀλλὰ δὲν σοῦ ἀρμύζει νὰ ἀνακαλῆς τὸ καθήκον τοῦτο, διότι δὲν τὸ ἐτήρησας πάντοτε.

— Λέγετε, εἶπεν αὕτη μετὰ ζωηρότητος, θέλετε ν' ἀποχωρισθῶμεν φίλοι ἢ ἐχθροί;

— Πρὶν ἀποφασίσω τι, ἀπήντησεν ἐκεῖνος ἐγειρόμενος, ὅπως, διὰ τῆς κινήσεως, πρᾶυνῃ τὴν ἀνυπομονησίαν τῆς ματαιότητός του, θέλω νὰ ἠξεύρω ἂν ἡμῶν τὸ παίγνιον φιλαρέσκου τινός, ἢ θυσιάζομαι ὑπὸ ἰδιοτρόπου εἰς νέαν ἐρωτοληψίαν τῆς.

Ἡ Ροζαλία ἤγειρε μετ' ὀδύνης τοὺς ὀφθαλμούς τῆς εἰς οὐρανόν.

— Ναί, ἐξηκολούθησε μετὰ πλειοτέρας δυνάμεως, θέλω νὰ γνωρίσω τὸ μυστικὸν ἐλατήριον, ὅπερ σὲ παρακινεῖ νὰ ὀμίλῃς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Σὺ μ' εἶπες καὶ μ' ἔγραψες ἑκατοντάκις ὅτι μὲ ἠγάπας. Διατί λοιπὸν αἱ ὕβριστικαὶ αὐταὶ περιφρονήσεις; Δὲν εἶμαι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἠγάπας, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἠρέσκεσο νὰ τὸ λέγῃς; Ἡ μὲ ἠπάτας τότε ἢ μὲ ἀπατᾶς σήμερον. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, ἡ διαγωγὴ σου εἶναι ἀναξία καὶ δεῖται ποιῆσαι. Ἄ! ἐάν ἠδυνάμην νὰ ἐξηγήσω λογικῶς τοὺς ἐνδοιασμούς σου, καὶ νὰ πιστεύσω εἰς τὴν εὐλικρίνειαν τῶν θλίψεών σου, ἢ μόνον ἐάν μὲ ἔλεγες ὅτι ὁ πρὸς ἐμὲ ἔρως σου εἶναι ὁ αὐτὸς, ὅτι ἠδυνήθης μὲν νὰ θυσιάσῃς τὴν τιμὴν τοῦ συζύγου σου, ἀλλ' ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾶς ἀρκετὰ, ὥστε νὰ ριψοκινδυνεύσῃς καὶ τὰ καλὰ, ὅσα παρέχει ἐντιμὸς βέσις, τὴν ὁποίαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ κατέχεις, τότε θὰ ἐννοήσω τὸ πρᾶγμα καὶ θέλω συναινέσει ἴσως νὰ ἰκανοποιήσω τὰς ἀπαιτήσεις σου. Ἀλλὰ νὰ δεχθῶ, χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ εἰπῶ καὶ χωρὶς νὰ ἐκδικηθῶ τὸ ἀγενὲς πρόσωπον διωχθέντος ὑπέρτερου; ποτέ!

— Ἐάν ἐξηγηθῶ θὰ μὲ πιστεύσητε;

— Μάλιστα, ἀλλὰ πάσχισε νὰ μὲ καταπέσις, ὅτι δὲν εἶμαι παίγνιον σου, καὶ αὐριον θὰ ἔχῃς τὰς ἐπιστολάς σου μετὰ τινος ἡμέρας ἀναχωρῶ ἐκ Παρισίων, καὶ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς ἐκ τῆς Γαλλίας.

— Ἀκούσατέ με, σὰς ἠγάπησα μ' ἔρωτα εὐλικρινῆ καὶ ἀπεριόριστον, τὸν ὅποιον πολὺν χρόνον ἐπίστευα ἀκτανίζητον, διότι εἰς μάτην καὶ δι' ὅλον τῶν μέσων ἐπροσπάθησα νὰ τὸν πολυμήσω. Δι' ὑμᾶς, νεάνις οὖσα, ἐψεύσθην εἰς τὴν μητέρα μου καὶ ὑπῆρξα ἄδικος πρὸς αὐτήν· βραδύτερον, παρεγνώρισα τὸν σύζυγόν μου, ἀνταπέδωκα τὸν ἔρωτά του διὰ τῆς πλέον ἀξιωματέτου ἀδιαφορίας, τὴν χρηστότητά του, τὴν πρὸς ἐμὲ σταθερότητά του, διὰ τοῦ ψεύδους, διὰ τῆς ἀχαριστίας καὶ τῆς προδοσίας. Διὰ σὲ παρήτησα τὴν ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεώς μου καὶ τὸ πρὸς ἑμαυτὴν σέβας· ἐρυθρῶ

νὰ τὸ εἰπῶ, διὰ σὲ ἐλησμόνησα καὶ τὰ τέκνα μου. Καὶ λοιπὸν ἡ ἀνταμιωθῆ, τὴν ὁποίαν προσδιώρισας διὰ τὸν τυφλὸν αὐτὸν ἔρωτα, ἡ τιμὴ τὴν ὁποίαν ὄφειλες νὰ πληρώσῃς διὰ τὴν ἀπεριόριστον αὐτὴν πρὸς σὲ ἀγάπην μου, ἦσαν τὸ αἰσχός μου, τὸ ὅποιον ἐμελέτησας πολὺν χρόνον, τὸ ὅποιον προητοίμασας ἐν τῷ σιότει καὶ κατῳρθώσας δι' ἀνοχῆς ἀνάνδρου ἀπὸ μέρους μου καὶ μισαρᾶς ἐπιβουλῆς ἀπὸ μέρους σου! Ἐνογὸς πρὸς πάντας τοὺς ἀγαπήσαντάς με, ἠδυνάμην νὰ πιστεύσω τοῦλάχιστον ὅτι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἤμην ἀμειπτος καὶ ἀξία ὑπολήψεως. Μοὶ ἐφαινετο ὅτι ὄφειλες νὰ μὲ τιμήσῃς πλειότερον, ὅπότε ἔδιδον τὸ δικαίωμα εἰς ἄλλους νὰ μὲ τιμήσωσιν ἤττον, ὅτε διὰ σὲ ἐξετέθην εἰς τὴν κοινὴν περιφρόνησιν! Πόσον τοχέως καὶ σκληρῶς μ' ἐξέβαλες τῆς ἀπάτης! Εἶδες τὴν ἀπελπισίαν μου καὶ δὲν ἐζήτησας νὰ παρηγορήσῃς τὴν λύπην μου. Δὲν εὖρες οὐδὲ λέξιν δικαιολογήματος δι' ἑαυτὸν, οὐδὲ λέξιν παρηγορίας δι' ἐμέ. Ἀπέθεσας αἴφνης τὸ προσωπεῖον, καὶ μὲ μετεχειρίσθης ἀναξίως καὶ ἀδίκως, ἄνευ τινὸς σέβασμοῦ, καὶ, Θεέ μου! ὡς γυναῖκα ἀπολωλυτὴν. ἴσασι ὕβρεις καὶ ἐξουτελισμοὶ μ' ἐφώτισαν ἐπιτέλους περὶ τῆς πλάνης μου καὶ περὶ σοῦ αὐτοῦ, εἶδον, ὅτι ἤμην θύμα τῆς φαντασίας μου, ὁ ἐμπαιγμὸς ἐνός ἀνάνδρου καὶ ἡ λεία ἐνός ἐγωῖστοῦ. Ναί, ἐνός ἐγωῖστοῦ, διότι οὐδὲ μίαν ἡμέραν ἠσυχολήθης χάριν ἐμοῦ, καὶ οὐδέποτε ἠθέλησας νὰ ἐκτιμῆσῃς τὰς τόσας θυσίας μου, καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀφοσιώσεώς μου! Ναί, ἐνός ἀνάνδρου, διότι συνέλαβες τὴν ἀτιμὸν ἰδέαν νὰ μὲ καταναγκάσῃς διὰ τοῦ φόβου εἰς τὸ πλέον ἀξιοκατάκριτον κίνημα. Βάλε σεαυτὸν εἰς τὴν θέσιν μου, ἐρώτησον σεαυτὸν ἅπαξ, καὶ εἶπε ἐάν, μετὰ τὸν ἀνάξιον πρὸς με τρόπον σου, μετὰ τὰ τόσα ἐξ αἰτίας σου δεινά μου, εἶπε, ἐάν ἐχρειάζοντο ἄλλα διὰ νὰ ἐξηγήσω τὴν πρὸς σὲ διαγωγὴν μου. Ὑπάγε, κύριε, ἡ παρουσία σου μ' εἶναι ἀπεχθὴς καὶ μὲ βασανίζει! Σὲ μισῶ πλειότερον παρ' ὅσον ποτὲ σὲ ἠγάπησα! Καὶ διὰ νὰ μὴ σὲ κρύψω τίποτε, διὰ νὰ σὲ εἰπῶ τὴν τελευταῖαν λέξιν τῆς πεπληρωμένης ψυχῆς μου, σὲ περιφρονῶ!... Ἀποκρίσου, ἤδη! θὰ φυλάξῃς τὸν λόγον σου, θὰ φύγῃς;

Ταραχθεὶς ἐκ τῶν αἰτιάσεων τούτων, καὶ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐκφράσεως, ὁ Ἑρνέστος Σαβράν ἐφαινετο δισταζὼν ν' ἀπολογηθῆ. Αἴφνης ἡ Ροζαλία ἀφῆκε φρικῶδη κραυγὴν, καὶ ὑπὸ τοῦ τρόμου κυριευθεῖσα, λειψυθεύουσα καὶ ἠμιθανὴς, ἔπεσεν ὑπτία ἐπὶ τοῦ καθίσματος τῆς, καλύπτουσα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον. Εἶχεν ἰδεῖ νευρώδη χεῖρα νὰ σείῃ τὸ παραπέτασμα.

Ὁ Πάβλος ἐπεφάνη αἴφνης ὠχρὸς καὶ ἄτονος, τὸν ὀφθαλμὸν ἔχων πυρῶδη καὶ τὸ στήθος συντεθλιμμένον, ἐφαινετο δὲ κατὰ δέκα ἔτη γεγηρακῶς. Ἡ θεὰ του ἐνέπλησε φρίκης τοὺς ἐνόχους, διότι ἀμφότεροι ἐνόησαν ἐκ τῆς αὐστηρᾶς ἐκφράσεως τῆς φυσιογνωμίας τῆς, ὅτι ὁ ἀνώτατος αὐτῶν δικαστῆς εἶχεν ἀκούσει τὰ πάντα. Ἐπροχώρησε βρα-

δέως πρὸς τὸν ἐρχομένην τῆς γυναικὸς του, ὅστις ὑπέκρινε εἰς ἑνστικτὸν τι, ἀπεσφόρη ὀλίγα βήματα, ὅστις συνελθὼν μετ' ὀλίγον.

— Κύριε... ἐψέλισε.

— Οὔτε λέξιν, ἢ, σὲ φονεῖω' ἐξέλθε προσέθηκε μετὰ μετριωτέρας ἐξάψεως δεικνύων αὐτῷ τὴν θύραν δι' ἀξιοπροσπεύς χειρονομίας.

‘Ο Ἐρνέστος ὑπήκουσεν ἄλλὰ καθ' ἣν ἐξήρχετο στιγμήν, ἐστράφη ὡς διὰ τὴν ἐρωτήσιν τὸν Κ. Σαμπανῆν.

— Προσμεῖνάτέ με εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον, τῷ εἶπεν ὁ Παῦλος ἐξουσιαστικῶς, θὰ ἔλθω μετ' ὀλίγας στιγμῆς.

Μεῖνας μόνος μετὰ τῆς Ῥοζαλίας.

— Σεῖς, κυρία, τῇ εἶπε φωνῇ σοβαρᾷ, συνεχόμενη ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ ὑποδεικνυομένη ἰσχυρὰν καὶ ἀκλόνητον ἀπόφασιν, ἐτοιμασθήτε ἀμέσως ν' ἀναχωρήσητε αὐτὴ ἡ διαμονὴ δὲν εἶναι πλέον ἰδική σας!

Καὶ ἀπεμακρόνη, ἀφήσας τὴν δυστυχῆ γυναῖκα λειποθυμημένην ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀτιμωτικῆς ταύτης ἀποφάσεως. (ἀκολουθεῖ.)

ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδιον 25.)

Β'. Ἡ Στρατιωτικὴ Σχολή.

‘Ο Κάρλος Βοναπάρτης ἔρχεται εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας ἀπὸ τὴν Κόρσικαν, ἀντιπρόσωπος τῶν εὐπατριδῶν τῆς νήσου ταύτης, καὶ φέρει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ναπολέοντα δεκάτη, ὅστις, τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς Κυβερνήσεως, κατατάσσεται εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῆς Βριέννης.

Χαίρων μὲν εἰσέρχεται εἰς τὸ στάδιον τοῦτο, φιλομαθῆς δὲ καὶ σπεύδων πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν, διακρίνεται διὰ ζήλον καὶ ἀκρίβειαν ἐπιμέλειαν. Καὶ ἐρημίτης διάγει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' ὅταν τύχη εἰς συναφὴν μετὰ τῶν ἐπιλοίπων συμμαθητῶν, ἡ σχέσης αὐτῆ ἔχει τι ἐκτακτὸν καὶ καινοφανές, διότι οἱ ὅμοιοί του πρέπει νὰ ὑποχωρῶσιν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, καὶ νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὸν ἀπόλυτον δεσποτισμὸν καὶ εἰς τὴν ὑπεροχὴν του. Αὐτὸς δὲ, εἴτε δεσπότης, εἴτε ἀδιαφορῶν, ἐφάνετο ὅτι, κατὰ παράδοξον ἐξαιρέσιν, κατεδικάζετο νὰ ἀμειψῆται φίλων, ἀλλὰ βραδύτερον ἐτίμησεν τὴν νεότητά του ἐπιφανεῖς τινες συμμαθηταί, οὓς ἠγάπησε καὶ ἐν τῷ μεγαλείῳ αὐτοῦ μέχρι τέλους.

Πεθερχῶν ἐν τούτοις εἰς τοὺς κανόνας τοῦ

ἐκπαιδευτηρίου, εἶχεν ἐσκεμμένην πρὸς τὰ καθήκοντα κλίσιν, ἀφηρημένος δὲ καὶ σύννομος, σιωπηλὸς καὶ ἀείποτε σχεδὸν πᾶσαν διάχυσιν φεύγων καὶ διατριβὴν, ἐφάνετο ὅτι ἐζήτει νὰ δαμάσῃ τὸ ὁρμητικὸν τοῦ χαρακτῆρος του, καὶ τὸ εὐερέθιστον τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος. Ἡ σοβαρότης μάλιστα τῆς διαίτης αὐτοῦ παρωμοιάζεν εἰς βίον μοναχοῦ προγυμναζομένου εἰς τὰς ἀσκητικότητας τοῦ μοναστικοῦ σταδίου, ἀλλ' ἐριδὲς συνεχεῖς, πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ προκαλούμεναι, διαβόηγνύουσι τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ βίαν, περιστάσεις δὲ τινες ἄλλαι προαγγέλλουσι τὰς πολεμικὰς κλίσεις του. Ὅταν δὲ μετέχη τῶν σχολαστικῶν διαχύσεων, προτείνει πλῆθιν ἀρχαιοπρεπῆ, πολέμους πλαστοῦς, ὅπου πάντες, αὐτοῦ ἠγούμενου, μάχονται μετὰ ζήλου καὶ παραφορᾶς. Ἐνθουσιώδης ἐν τούτῳ κατὰ τὴν μελέτην τῶν ἐπιστημῶν, δὲν ὀνειρεύεται ἄλλο ἢ πῶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς θεωρίας τῆς ὀχυρωματικῆς, καὶ ἐν διαστήματι ὅλου χειμῶνος οὐδὲν ἄλλο παριστᾷ ἢ αὐλὴν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἢ προχώματα καὶ προμαχῶνας καὶ φρούρια καὶ τάφρους, πάντα διὰ τῆς χιόνος κατασκευαζόμενα. Πάντες δὲ οἱ μαθηταί ἐργάζονται μετὰ ζήλου, καὶ ὁ Ναπολέων διευθετεῖ τὰς ἐργασίας. Ὅταν δὲ τὰ ἔργα περαιῶνται, ὁ μηχανικὸς στραταρχεῖ, καὶ διαγράφων τὸ σχέδιον τῆς προσβολῆς ἢ τῆς ὑπερασπίσεως, κανονίζει τὰς κινήσεις ἀμφοτέρων τῶν πολεμούντων μερῶν. Καὶ τῶρα μὲν ὀδηγῶν τοὺς πολιορκουμένους, τῶρα δὲ κελεύων τοὺς πολιορκουμένους, ἐμποιεῖ θύμασμὸν εἰς τοὺς τοῦ καταστήματος καὶ εἰς τοὺς ζένους θεατὰς, διὰ τὴν τῆς γονιμότητος τῶν ἐπινοήσεων καὶ διὰ τῆς περὶ τὸ κελεύειν καὶ ἐκτελεῖν ἐπιδεξιότητος.

Πάντες λοιπὸν καὶ μαθηταί καὶ διδάσκαλοι ἐθεώρουν τὸν Ναπολέοντα ὡς ἥρωα τῆς σχολῆς κατὰ τὰς πολεμικὰς τὰς διατριβὰς. Λέγεται ἐν τούτοις, ὅτι δι' ἑλαφρὸν τι παράπτωμα κατὰ τὴν πειθαρχίαν κατεδικάσθη ποτὲ νὰ ἐνδύθῃ στολὴν τιμωρουμένου, καὶ νὰ δειπνήσῃ γονατίζων εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ ἐστιατηρίου, ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλε νὰ ὑποστῇ τὴν ποινήν, προσεβλήθη ὑπὸ βιαιᾶς νευρικῆς νόσου, ὅπερ ἠνάγκασε τὸν διευθυντὴν αὐτὸν νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ταπεινώσεως τοσοῦτον πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ μαθητοῦ ἀσυμβιβάστου. Προγυμναστὴς τοῦ Ναπολέοντος ἦτο τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Πισεργου, πᾶτερ Πατρῶ ἐπικαλούμενος, ὅστις ὑπερασπίζετο, ἀγαπητὸν μαθητὴν, τὸν δόκιμον μαθηματικὸν του. Οὕτω δὲ ὑπέκρυπτε ῥάσον μὲν μοναχοῦ τὸν κατακτητὴν [τῆς Ὀλάνδης, στολή, δὲ μαθητευομένου τὸν κυρίαρχον τῆς τε Γαλλίας καὶ τῆς Εὐρώπης,

‘Ο Ναπολέων ἐν τούτοις ἀγαπᾷ μανιωδῶς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν διδακτικῶν βιβλίων, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν φιλολογικῶν μελετᾷ τὴν ἱστορίαν, καὶ θησαυρίζει μετ' ὀλίγον ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ αὐτοῦ μνήμη πάσης τῶν ἐθνῶν τὰς περιπετείας καὶ τοὺς βίους τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οἵτινες διώκησαν αὐτά.

‘Ο Πλούταρχος δὲ, ὁ Πλούταρχος, εἶναι ἡ διη-

νεκτὴ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τοῦ μαθητοῦ, καὶ οἱ παράλληλοι βίοι, ἐπικίνδυνοι ἴσως εἰς ψυχὴν τοσοῦτον φλογερὰν καὶ ἀκράτητον, ἀναπτύσσουσιν ἐν αὐτῷ καθ' ἑκάστην τὰ σπέρματα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τῆς φιλοδοξίας καὶ τοῦ ἔρωισμοῦ, ἅτινα ἡ φύσις ἐναπέθηκεν εἰς τὸν ὄργανισμόν του. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἱστορίας, μελετᾷ περιπαθῶς τὴν Γεωγραφίαν καθιερῶν αὐτῇ τὰς πλείστας τῆς σχολῆς αὐτοῦ ὥρας.

Καὶ ἔμεινε μὲν ἐν Βριέννῃ μέχρι τῆς δεκατετραετοῦς αὐτοῦ ἡλικίας, ὁ δὲ Κεράλιος, δώδεκα στρατιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐπιθεωρητὴς, ὅστις ὑπερηγάπα τὸν Ναπολέοντα, κατέταξεν αὐτὸν, ἀνευ ἐξετάσεως, εἰς τὴν σχολὴν τῶν Παρισίων, παραβλέψας κατ' ἐξαιρέσιν καὶ τὴν ἡλικίαν. Ματαίως οἱ μοναχοὶ τῆς Βριέννης καθηγηταί ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐμποδίσωσι δι' ἐν ἔτος ἕως οὐ ἐκπαιδεύθῃ ἐντελῶς τὴν Λατινικὴν, ὁ Κεράλιος τοῖς εἶπε. *Διορῶ ἐν αὐτῷ εὐφύται, ἢν ἀνθρώπινος δύναμις δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐκπαιδεύσῃ.*

Καὶ εἰς τὴν σχολὴν τῶν Παρισίων ὑπερίσχυσε πάντων ὁ Ναπολέων, πρωτεύων τῶν μαθηματικῶν. Ἐκκαίδεκαετῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, ὀνομασθεὶς, μετὰ τὰς δεούσας ἐξετάσεις, Ἰπολοχαγός. Συντάγματος καὶ ἐφορήσεν εἰς Βαλεντίνον (Valence). Ἐκεῖ δὲ ἀξιόλογος τις κυρία, ἡ Κολομβιέ, ἐκπλαγεῖσα διὰ τὰ μοναδικὰ τοῦ Ναπολέοντος προτερήματα, τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὰς ἀρίστας τῶν οἰκογενειῶν, καὶ συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ὁρμητικοῦ χαρακτῆρος του. Ὁ δὲ ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἐράσμιος καὶ περιφανὴς κατὰ τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὰς διατριβὰς, κατέστη πανταχοῦ περιζήτητος, ἐνῷ ἡ κυρία Κολομβιέ, διορῶσα τὸ μέλλον αὐτοῦ, τῷ προέλεγε τὴν περιμένουσαν αὐτὸν δόξαν. Ἰσως δὲ τὴν μεταβολὴν ταύτην τοῦ χαρακτῆρος κατώρθωσεν ἡ θυγάτηρ τῆς κυρίας Κολομβιέ, ἣν οὐδέποτε ἐλησμόνησε μετὰ ταῦτα ὁ Ναπολέων.

Ἀγῶνός ποτε συστηθέντος φιλολογικῶς εἰς τὴν ἐν Λουγδούνῳ Ἀκαδημίαν, περὶ τοῦ, *τίνας εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ καὶ ἡ κορμοθεσία, δι' ὧν ἡ ἀνθρωπότης δύναται μᾶλλον νὰ εὐημερῇ,* ὁ Ναπολέων, ἀνωμόμως ἀγωνισθεὶς, ἐκέρδησε τὸ βραβεῖον. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν αὐτοῦ, ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ τὸ χειρόγραφον, παρουσιασθὲν αὐτῷ ὑπὸ αὐλοκόλακος δι' ὅτι τότε δὲν εἶχεν, ὑπατος ὢν, τὰς περὶ εὐημερίας ἰδέας τοῦ δεκαοκταετοῦς ὑπολοχαγοῦ. Ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς Λουδοβίκος εἶχεν ἀντιγεγραμμένην τὴν διατριβὴν, ἣτις καὶ ἐδημοσιεῖθη τὸ 1826. Τὸ μὲν ὕψος εἶναι πρωτότυπον καὶ ἐνιαχοῦ περιλαμπές, δι' εὐκολίας δὲ παραδόξου ἐτάζονται αἱ αὐστηραὶ τῆς ἠθικῆς ἰδέαι, ἀναφαινομένης ἀπανταχοῦ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ συμπαθείας. Τοῦτο δὲ τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας τὸ διανοητικὸν κειμήλιον, ἐνέφαιεν ἴσως ῥοπήν πρὸς ἄλλο στάδιον ἢ τὸ πολεμικόν. Καὶ ὅμως, σχεδὸν κατὰ τῆς συγγραφῆς ταύτης τὴν ἐποχὴν, οὕτως ἀπεκρίνατο εἰς κυρίαν ἐλέγχουσαν τὴν πυρπόλησιν τοῦ Παλατινά-

του, γενομένην παρὰ τοῦ περιφήμου Τυραίνου « Καὶ τί πειράζει, κυρία;... φθάνει μόνον ὅτι ἡ πυρπόλησις ἦτο ἀναγκαία!... »

Εἰκοσαετῆς δὲ ἦτο ὁ Ναπολέων καὶ ἐφρούρει τὸ Βαλαντίνον ὅτε ἠκούσθη, τὸ 1789, ἡ μεγάλη κραυγὴ τῆς ἐλευθερίας. Καὶ τὸ μὲν δένδρον αὐτῆς ἐνεφυτεύθη τὸ πρῶτον εἰς Βιζίλιν, πλῆθος δὲ ἀξιωματικῶν γάλλων ἀπεδήμουν καταλείποντες τὰς τάξεις καὶ τὴν πατρίδα, ὁ δὲ Ναπολέων, κρίνων μετ' ἐμβριθείας τὰς περιστάσεις, προστίμησε τὴν ἐπανάστασιν. Καὶ τὰ μὲν ἐπιστημονικὰ σώματα, τὸ μηχανικὸν καὶ τὸ πυροβολικόν, ἀπεδέχθησαν μετὰ πλειοτέρου ζήλου τὴν μεταβολὴν, καὶ συνέτεινον ἰσχυρῶς εἰς τὴν παγίωσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς γαλλικῆς δόξης, ὁ δὲ Ναπολέων ἐνεστερνίσθη τὴν νέαν ταύτην πολιτικὴν θρησκείαν, διότι ἡ φλογερὰ ψυχὴ του τὴν ἐνόησε καὶ τὴν ἠσπάσθη. Ἐν τούτοις, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ὄργανισμοῦ, μυστήρια πολλὰ ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν πολιτῶν, καὶ πολλαὶ εὐφύται, ἀγνωστοὶ προτοῦ, ἀνεφάνησαν ἐκ τῶν παντοίων τάξεων τῆς γαλλικῆς κοινωνίας.

Τὸ δὲ προσεχὲς ἔτος, ὁ Ναπολέων φρουρῶν ἐν Ὠζόνῃ καὶ ὑπέκρινε εἰς τὸ γενικὸν αἰσθημα, ἐξέφρασε τὰς ἰδέας του δημοσιεύσας ἐπιστολὴν τῷ ὑποστρατήγῳ **Buttafuoco**, ἀντιπροσώπῳ τῶν εὐπατριδῶν τῆς Κύρνου, ἐν τῇ συντακτικῇ συνέλευσει. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, καθ' ἣν ἔπανθηθεῖ εἰρωνικῆ τις πικρία καὶ ὁ κατὰ τῆς προδοσίας τοῦ ἀντιπροσώπου τούτου ἑλεγχος, ἐπιφαίνεται θαυμασιῶς εἰκονισμένη ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἡ ἐπανάστασις ἐπῆνεγκεν εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Ναπολέοντος, διαγράφονται δὲ μετὰ ταχύτητος τεραστίας καὶ διὰ λόγου εὐφραδοῦς καὶ νευρώδους, αἱ ἀλληλουχεῖς περιπτώσεις, αἵτινες ἐπήγαγον τὴν ὑποταγὴν τῆς πατρίδος του εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐκατὸν δὲ μόνον ἀντίτυπα τῆς ἐπιστολῆς δημοσιεύσας, ἐπεμψεν αὐτὰ εἰς τὴν Κόρσικαν καὶ μετ' ὀλίγον ὁ πρέεδρος τῆς ἐν Αἰακειῷ πατριωτικῆς ἐταιρείας, ἔγραψεν εἰς τὸν συγγραφέα, ὅτι ἡ ἐταιρεία, ψηφίσασα τὴν ἐκτύπωσιν τῆς ἐπιστολῆς, ὠνόμασε τὸν **Buttafuoco** ἄτιμον.

Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν τὰ φρονήματα τοῦ Βοναπάρτου, τὸ εἰκοστὸν πρῶτον τῆς ἡλικίας διανύοντος, θέλομεν δὲ ἰδεῖ ἀκολουθῶς πῶς ἐφαρμόζει αὐτὰ εἰς τὰς περιστάσεις τῆς πατρίδος, διότι πνέων ἀγνότητα δημοκρατικὴν, ὑποδέχεται μετ' ὀλίγον τὸ ἐνδυμα τὸ ἀνδρικό.

Γ'. Αἱ πρῶται μάχαι.

Ἐκτραφέιστος ἦδη τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Πάολης, πρόσφυξ εἰς Ἀγγλίαν μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κύρνου, ἦλθεν ἐκ Λονδίνου εἰς Παρισίους. Ἐπιστήμως δὲ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λαφαγέτου πρὸς τὴν συντακτικὴν συνέλευσιν παρουσιασθεὶς, ἤξιώθη τῶν συνήθων τιμῶν, αἵτινες, τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, ἀπενέμοντο, φιλελευθερίας χάριν, εἰς τοὺς ὑπερα-

σπιστάς τῶν ἐθνικῶν ἀνεξαρτησιῶν. Ἄλλ' ὁ Πάολης ἠπάτησε τὴν συνέλευσιν, ἂν καὶ τὸ προσεχές ἔτος, εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐπανελθὼν, ὠνομάσθη ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐξουσίας ἀντιστράτηγος καὶ διοικητὴς τῆς Κύρου, ἀποτελούσης τότε εἰκοστὸν ἕκτον στρατιωτικὸν τμημα. Ὁ δὲ Ναπολέων, τυχὼν ἐκεῖ ἐν ἀδείᾳ, εἶδε δύο στάσεις, τὴν μὲν γαλλίζουσαν, τὴν δὲ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς νήσου κηρυττομένην, ἐξ ὧν προετίμησεν εὐθύς τὴν πρώτην, διότι ὤφειλε πίστιν εἰς τὴν Γαλίαν. Καὶ τὸ μὲν Αἰάκειον, ἡ πατρίς του, ἦτο ἡ ἔδρα τῆς ἀντιπάλου στάσεως, αὐτὸς δὲ, Λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ μετὰ τὴν 6 Φεβρουαρίου 1792, ὤρισθη προσωρινὸς διοικητὴς ἐνὸς τῶν δύο ταγματῶν, τῶν ἐπὶ μισθοφορίᾳ ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐταξίας, συγκροτηθέντων εἰς τὴν Κόρσικαν, καὶ ἐπορεύθη κατὰ τῆς ἐθνοφυλακῆς τοῦ Αἰακείου. Ἰδοὺ τὸ πρῶτον αὐτοῦ βῆμα εἰς τὸ στάδιον τῶν πολέμων, ἀλλ' ὁ Παράλθης, εἰς ἐκ τῶν κομματάρχων τῶν δυσηρεστημένων καὶ ἀρχαῖος ἐχθρὸς τῶν Βονοπαρτῶν, ἐτόλμησε νὰ κατηγορήσῃ τὸν Ναπολέοντα, ὅτι ἦτο προκίτιος τῶν ταραχῶν, ἃς κατέστειλεν. Ὁ δὲ Ναπολέων κληθεὶς πρὸς ἀπολογία εἰς Παρισίους, ἐμψέδενεν εὐκόλως τὴν ἀπεχθὴ ταύτην συκοφαντίαν.

Κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις δὲ διατριβὴν του, ἀνέτειλεν ἡ ἀποφράς ἡμέρα τῆς 20 Ἰουνίου, καθ' ἣν Λουδοβίκος ὁ ΙΣΤ', περικυκλωθεὶς εἰς τὰ ἀνάκτορα αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐργατικῆς κλάσεως τῆς συνοικίας τοῦ Ἀ. Ἀντωνίου, ἠναγκάσθη νὰ φορήσῃ τὸν ἐρυθρὸν πῖλον. Μετὰ παρέλευσιν δὲ ὀλίγων ἡμερῶν, τῆς 10 Αὐγούστου, πολιορκηθεὶς εἰς τὸ Κεραμεικὸν ὑπὸ μανιώδους ὄχλου, μὴ βλέπων ἄλλο καταφύγιον ἢ τὸ βῆμα τῆς ἐθνικῆς συνέλευσεως, τρέχει καὶ προσφέρεται οὕτως αὐτῇ δεσμώτης. Τότε ὁ Ναπολέων, αὐτόπτης τῶν σκηνῶν τούτων καὶ αἰφνιδίως καὶ παραδόξως πῶς φωτισθεὶς τὸ πνεῦμα, γράφει τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸν θεῖον αὐτοῦ, τὸν Παράλθην. Μὴ ἀνησύχει διὰ τοὺς ἀνεψιούς; γνωρίζουν νὰ καταστήσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὰ πράγματα.

Κατὰ δὲ τὸν τρυγητὴν ἐπανελθὼν εἰς τὴν Κόρσικαν, ἠναγκάσθη νὰ ἀποξενωθῇ ἀπὸ τὸν Πάολην, διότι — ἂν καὶ ἐκεῖνος ἐδέχθη αὐτὸν μετὰ περιπαθείας, ἂν καὶ ἀνεγνώριζε τὰ μεγάλα αὐτοῦ προτερήματα λέγων. Ὁ Νεανίας οὗτος ἀνήκει εἰς φυλὴν ἀρχαίαν, εἶναι πλουταρχικὸς — ἐνόησεν ὅτι ὁ Πάολης ἀντενῆργει δραστηρίως κατὰ τῆς ἐνώσεως τῆς Κύρου μετὰ τῆς Γαλλίας, ὅτι ὁ προστάτης του αὐτὸς καὶ φίλος ἦτο ἡγεμὼν τῆς ἀντιγαλλικῆς στάσεως.

Ἐπελθὼντος δὲ τοῦ Ἰαννουαρίου τοῦ 1793, στολίσκος ἐνελημμένους εἰς Αἰάκειον, διοικούμενος μὲν ὑπὸ τοῦ ἀντιναυάρχου Τρυγέτου, ὠρισμένος δὲ εἰς ἐκδρομὴν κατὰ τῆς Σαρδηνίας. Καὶ ἡ κατὰ τὴν Κόρσικαν δύναμις στρατεύεται, καὶ ὁ Ναπολέων ἀποφασίζεται ἰδίως νὰ ἐπιχειρήσῃ διὰ τοῦ τάγματός του ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τῶν νησιῶν τῆς Μαγδαληνῆς, μετὰ τὴν Κύρου καὶ Σαρδηνίας κειμένων,

ἀλλ' ἡ στρατεία ἀπέτυχεν ἐναντιωθέντων τῶν ἐνέμων, καὶ ὁ Ναπολέων ἐπανῆλθεν εἰς Αἰάκειον ὁ δὲ Πάολης κατηγορηθεὶς μετ' ἄλλων εἰκοσι στρατηγῶν, καὶ ἐν προγραφῇ διατελῶν ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναστατήσῃ καὶ συνεστάθῃ ὁ πόλεμος μετὰ τῶν Γαλλιστῶν καὶ τῶν Ἀγγλιζόντων, πόλεμος σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος, καθ' ὃν οἱ περὶ τὸν Πάολην νικῶσιν ὑπερτεροῦντες τῷ πλήθει. Ἐκεῖ ὁ Ναπολέων ἀπώλεσε πᾶσαν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ περιουσίαν, κατῶρθωσε δὲ νὰ σώσῃ πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ καταλιπὼν τὴν πατρίδα, ὤμωσε κατὰ τῆς Ἀγγλίας τὸν ὄρκον τοῦ Ἀνίβια.

Καὶ ἐπιστρέψας εἰς Γαλίαν εὗρεν αὐτὴν τυραννικῶς ὑπὸ τῶν Ὀρειῶν διεπομένην. Πάλιν τότε γιγντασία, παραφύρουσα τὴν ἐπανάστασιν πέραν τῶν ὄρειων αὐτῆς, συγκροτεῖ δεκατέσσαρα στρατόπεδα κατὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, ὠπλισμένης ἤδη κατὰ τῆς Γαλλίας.

Καὶ ἀνατρέπει ἡ συντακτικὴ Συνέλευσις τὰ πάντα πρὸς αὐτῆς διὰ τῆς ἰσχύος, καὶ προκλαίει διὰ τῆς τόλμης πάντας τοὺς κηρυττομένους ἐχθροὺς, ἀλλ' ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καὶ ἡ προδοσία καὶ ἡ στάσις ἡ ξενικὴ ἀναγκάζονται εἰς Βανδέαν, εἰς Μασσαλίαν, εἰς Λούγδουνον καὶ εἰς Τουλώνα, ἡ δὲ Συνέλευσις ὀπλίζει τὰς φοβεράς αὐτῆς φάλαγγας καὶ θέλει οὐ μόνον νὰ νικᾷ ἀλλὰ καὶ νὰ καταπλήττῃ τοὺς πολεμίους. Καὶ πάντες μὲν οὗτοι δαμάζονται, μόνη δὲ ἡ Βανδέα παλαίει ἡρωϊκῶς καὶ οἱ ἐπαναστάται τῆς Μασσαλίας, ὑποχωροῦντες εἰς τὰ νικηφόρα ὄπλα τῆς Συνελεύσεως ἐγκλείονται εἰς τὴν Τουλώνα, ὅπου τινὲς μὲν ἀντιπρόσωποι φυλακίζονται, αἱ δὲ ἀρχαὶ καὶ ὁ στόλρχος, συμπαρασπυρθέντες οὕτως εἰς τὴν ἀντεπανάστασιν, καὶ φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῆς συνέλευσεως, καὶ τοῦ στρατοῦ, δὲν τολμοῦν οὔτε νὰ ὑποταχθῶσιν, οὔτε νὰ πολεμήσωσιν ἀλλὰ σχεδιάζουσι προδοσίαν στουγερὰν καὶ προαδίδουσιν εἰς τοὺς ναυάρχους τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Ἰσπανικοῦ στόλου, τὴν τε πόλιν καὶ τὸν λιμένα καὶ τὸν ναύσταθμον καὶ τὰ φρούρια καὶ τὸν στόλον.

Καὶ πρὸ τῆς πόλεως ταύτης, συγκροτηθέντος ἤδη στρατοπέδου πολιορκίας, ἔμελλε νὰ ἐκλάμψῃ τὸ πρῶτον τοῦ Ναπολέοντος ὁ ἀστήρ ἐνταῦθα ἀποσταλαῖς ἕνα διευθετῆ τὰ ἔργα τοῦ πυροβολικοῦ, ταγματάρχης μὲν αὐτὸς ἀλλὰ δευτερεύων. Ἐφθασε τὴν 12 τοῦ τρυγητοῦ, καὶ εὗρε τὸν μὲν προϋστάμενον τοῦ πυροβολικοῦ νοσοῦντα, τὴν δὲ στρατιάν ἐπιδησῆ ἐπιτηδείων καὶ προσώπων, ἀλλ' ἡ τεραστία αὐτοῦ εὐφυῖα κατῶρθωσεν, ἐν διαστήματι ἐξαμηνίας, καὶ προσωπικὸν νὰ σχηματίσῃ κατάλληλον, καὶ ἑκατὸν μεγάλης ὀκτῆς πυροβόλα νὰ τάξῃ ἐπὶ τῶν προμαχῶν. Ἠναγκάζεται ὅμως νὰ παλαίῃ πρὸς τὴν ἀνικανότητα τοῦ Στρατάρχου θέλοντος τὴν κατὰ γράμμα ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς πρωτεύσεως, δηλαδὴ τὴν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν πυρπόλησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ τῆς Τουλώνας τὴν ἄλωσιν.

Ἀληθῶς δὲ ὁ Στρατάρχης Καρτῶ διατάττει τὸν

πυροβολισμὸν, καὶ εἰς μάτην περετῆραι ὁ Ναπολέων, ὅτι οἱ προμαχῶνες ἀπέχουσι, τριπλοῦν βολῆς διάστημα, ἀπὸ τοῦ λιμένος καὶ τῶν ἐχθρικών κανονοστασιῶν. Καὶ γίνεται μὲν ἡ δοκιμὴ, ἡ δὲ σφαῖρα πίπτει μέσφ τῶν πολιορκούντων καὶ τῶν πολιορκουμένων. Ἀλλ' εἰς τῶν τριῶν ἀντιπροσώπων τῶν ὑπὸ τῆς συντακτικῆς συνέλευσεως εἰς τὸ στρατόπεδον ἀποσταλόντων, ὁ Γασπαρίνος, λοχαγὸς ποτε τῶν λογχοφόρων καὶ ἔμπειρος τῶν τοῦ πολέμου, ἐνόησε τὴν ὑπεροχὴν τοῦ διοικούντος τὸ πυροβολικὸν Ναπολέοντος, εἰς τὴν ἀγγίνοιαν δὲ ταύτην τοῦ Γασπαρίνου ὀφείλεται κυρίως ἡ ταχῆα ἄλωσις τῆς Τουλώνας.

Ἐν τῷ μετὰ τούτῳ, φθάνει ἐκ Παρισίων σχεδίων τι, ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λαρσῶν συνταχθέν, καθ' ὃ τὸ φρούριον τῆς Τουλώνας ἔπρεπε νὰ κυριευσθῇ δι' ἐφόδου. Πολεμικῶς δὲ συμβουλίου συγκροτηθέντος, καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ σχεδίου τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἐν ᾧ ὠρίζετο ὅτι τὸ φρούριον ἔπρεπε νὰ προσβληθῇ ὑπὸ ἐξ μυριάδων στρατοῦ ἀπανταχθῆν, ὁ Ναπολέων ἀντέκρουσεν αὐτὸ εἰπὼν μὲν ὅτι ὁ πολιορκῶν στρατὸς δὲν ὑπερέβαινε τρεῖς μυριάδας, προτεινῶν δὲ τούναντιον τουτέστι τὴν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν πολιορκίαν. Πρὸς κατῶρθωσιν δὲ τούτου, ὕπερ κατ' αὐτὸν ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πτώσιν τῆς πόλεως, ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐγερθῶσι προμαχῶνες ἐπὶ δύο λόφων ἐπιτηδείων πρὸς πυροβολισμὸν τοῦ φρουρίου καὶ τῆς παραλίας. Οἱ Ἄγγλοι ἐνοήσαντες, ὡς ὁ Ναπολέων, ὅτι αὐτὰ αἱ θέσεις ἦσαν ἐπισφαλεῖς, εἶχον κραταίως ὀχυρωμένον τὸ φρούριον Μαλγραβ, διὰ τεσσαράκοντα τεσσάρων τηλεβόλων μεγάλων καὶ τρισχιλίων ἀνδρῶν ἐκ τῶν μαχιμωτέρων. Τὸ πολεμικὸν Συμβούλιον παρεδέχθη τὴν γνώμην τοῦ Ναπολέοντος.

Καὶ φανερά μὲν ἦτο ἡ ἐπιτυχία τῶν νέων προμαχῶνων, ἀλλ' ὁ Ναπολέων ἔμελλε νὰ παλαίῃ κατὰ τῆς ἀμαθείας τοῦ ἀρχιστρατηγῶ καὶ τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ. Βαρυνηθεὶς ἐπὶ τέλους παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ χαράξῃ ἐγγράφως τὰ σχέδιά του, ὅπως τὸ πυροβολικὸν ἐτοιμασθῇ πρὸς τὴν ἐπιτυχιάν των, ἀλλ' ὁ Καρτῶ ἀπεκρίθη δι' ἐγγράφου, ὅτι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πρέπει τὸ φρούριον νὰ πυροβοληθῇ καὶ νὰ ἄλωθῃ προσβαλλόμενον ὑπὸ τῆς στρατιᾶς εἰς τρία σώματα διηραμένης. Τὸ παράδοξον τοῦτο σχέδιον ἐπέστειλεν εἰς Παρισίους ὁ Γασπαρίνος μετὰ τινῶν τοῦ Ναπολέοντος παρατηρήσεων, ἡ δὲ Συντακτικὴ Συνέλευσις ἐπέμψεν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Καρτῶ τὸν ἱατρὸν Δοπέτον, ὅστις ἦτο πολὺ ἀμαθέστερος καὶ ἀνικανώτερος τοῦ προκατόχου.

Ὀλίγαις ἡμέραις μετὰ τούτου, συμπλοκῆς τινος γενομένης κατὰ τινὰ θέσιν, ἅπας ὁ στρατὸς ἔσπευσε μετ' ὀλίγων εἰς γενικὴν σύγκρουσιν καὶ ὁ Ναπολέων παρετήρησεν εἰς τὸν στρατηγὸν ὅτι ἡ ἐφόδος κατὰ τῆς πόλεως εἶναι ὀλιγώτερον ἐπισφαλῆς τῆς ὑποχωρήσεως, ὀρισθεὶς δὲ ἀρχηγὸς τῆς ἐφόδου ὀδηγεῖ τὴν στρατιάν κατὰ τῶν πολιορκουμένων, καὶ τοσαύτη ἦτον ἡ ὀρμὴ καὶ ἡ ζέσις τῆς (Εὐτέρου. Τόμ. Ζ'. φυλλάδ. 26.)

προσβολῆς ὥστε οἱ ἐπίλεκτοι ἠτοιμάζοντο ἤδη νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ φρούριον διὰ τινος χάσματος, καὶ ἡ πόλις ἐκυριεύετο ἤδη, ἀλλ' ὁ Ἰατρὸς ἀρχιστρατηγός, καὶ τοὶ μακρὰν τῆς συμπλοκῆς, ἰδὼν πρὸ αὐτοῦ πεσόντα ἕνα τῶν ὑπασπιστῶν του καὶ δειλιάσας ἐσήμανε τὴν ὑποχώρησιν. Τότε ὁ Ναπολέων, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς μάχης πληγωμένος εἰς τὴν κεφαλὴν, εἶπε τῷ ἀρχιστρατηγῷ. « Ἡ Τουλώνα ὀφείλει τὴν σωτηρίαν τῆς εἰς τὸν ἀνόητον τὸν διατάξαντα τὴν ὑποχώρησιν », διότι τότε ἠδύνατο πᾶς τις νὰ ὀμιλῇ ἐλευθέρως ἐν τῷ πεδίφ τῆς μάχης καὶ οἱ στρατιῶται ἔλεγον ἀπροκαλύπτως, « ὡς πότε θέλουσι διοικεῖ τοὺς ἀνδρείους ἱατροὶ καὶ ζωγράφοι;

Ἀλλὰ τέλος ὁ γενναῖος Δυγομιέρος, ἀναλαβὼν τὴν στρατηγίαν τοῦ Δοπέτου, ἐνόησεν εὐθύς, ἴως πρὸ αὐτοῦ ὁ Γασπαρίνος, τὴν μεγαλοφυίαν τοῦ νεανίου διοικητοῦ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τότε ἐγίνοντο αἱ ἀληθεῖς ἐργασίαι καὶ προπαρασκευαὶ τῆς πολιορκίας.

Κατὰ τὴν ἀνεγερσιν προχώματός τινος, θέλων ὁ Ναπολέων νὰ ὑπαγορεύσῃ διαταγὴν τινὰ, ἐξήτησεν ἕνα γραφεῖα καὶ Λοχίας τις τοῦ τάγματος Côte-d'Or, εὐσωμὸς καὶ καλὸς, ἔρχεται εἰς τὸν προμαχῶνα καὶ ἐπ' αὐτοῦ στηρίζων τὸν χάρτην γράφει τὴν ὑπαγορευομένην διαταγὴν, σφαῖρας δὲ τότε ἐπιπεσούσης καὶ ἀνασπυρθέντος τοῦ χρώματος, ἀξιόλογα! εἶπε· δὲν μᾶς χρειάζεται ἄμμος! Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ πολιορκίαν ὁ Ναπολέων διέκρινε καὶ ἔτερον τινὰ νεανίαν ἐκ τῶν ζευγιδῶν τοῦ πυροβολικοῦ, τὸν Δυρὸκ, ὃν ἠγάπησεν ἀκολούθως ἐπὶ δεκαεπτὰ ἔτη. Ἐντεῦθεν ἡ τύχη τῶν δύο τούτων πολεμιστῶν, οἵτινες, διὰ τῆς γενναϊότητος καὶ τῆς εὐφυΐας των, ἔφθασαν εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους βαθμοὺς τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὁ Ναπολέων ἐν τούτοις ἤγειρε προμαχῶνά τινὰ ἀπέναντι τοῦ φρουρίου Malbosquet, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεχομένου, ἀγνωστον εἰς αὐτούς. Οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι ἐπισκεφθέντες αὐτὸ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ διοικητοῦ, διέταξαν τοὺς πυροβολιστάς νὰ πυροβολήσωσιν, ὕπερ καὶ ἐγένετο. Ἀλλ' ἡ κομποῤ-ῤημοσύνη αὐτῶν ἐματαιώσε τὸ σχέδιον τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις κατεσκεύασε τὸν προμαχῶνα ἄορατον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἐλπίζων τῇ ἐπαύριον μεγάλον ἀπὸ τούτου ὄφελος. Τὴν δὲ ἐπιούσαν, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ διαγελώσῃ, ὁ ἄγγλος στρατηγὸς Ὀχάρας ἐξέρχεται μετὰ μαχητῶν ἑπτακισχιλίων, κυριεύει τὸν προμαχῶνα καὶ καρφώσας τὰ πυροβόλα, ἀπειλεῖ τὸ κεντρικὸν δημοκρατίας καὶ ἐφορμᾷ κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ὁ δὲ Ναπολέων, τάξας ἐπιτηδείως τὸ πυροβολικὸν πρὸς ἀντίκρουσιν, λαμβάνει μετ' ἑαυτοῦ ἐν τάγμα καὶ κρυφίως διαβάς μίαν κοιλάδα φθάνει εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ φρουρίου Malbosquet, καὶ καταπυροβολεῖ τὰς δύο πτέρυγας τῆς ἐκεῖ παρατεταγμένης ἐχθρικῆς φάλαγγος. Ἄγγλος τις ἀξιωματικὸς ἀναβάς εἰς τὸ ὕψωμα πρὸς ἐπόπτευσιν τοῦ ἐχθροῦ πίπτει πληγθεὶς, καὶ ζωγραφεῖται παραδοὺς τὸ ξίφος του εἰς 5.

τὸν Ναπολέοντα. Ἦτον ὁ στρατηγὸς Ὁχάρας, φρούραρχος τῆς Τουλώνας, ὁ δὲ ἀγγλικὸς στρατὸς, ἀποβαλὼν τὸν ἀρχηγὸν του, ἐτράπη εἰς θορυβώδη ὑποχώρησιν καὶ κατεδιώχθη μέχρι Τουλώνας.

Ἀνάγκη ἐν τούτοις νὰ ἀλωθῇ τὸ φρούριον Malgrave, Μικρὰ Γάδαιρα ὑπὸ τῶν Ἀγγλων κληθέν. Κατεσκευάσθη διὸ κρύφιος τις προμαχὼν παράλληλος πρὸς τὴν ἀγγλικὴν τάφρον καὶ ὑποκρυπτόμενος ὅπισθεν ἐλαιῶνος, ἀλλ' ἐπιφανέντος αὐτοῦ, οἱ πυροβολισταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπομένωσι τὸ πῦρ τῶν πολεμίων. Καὶ ὅμως ἡ ἄλωσις τῶν Μικρῶν Γαδεύρων ἦτο κατεπεύγουσα, ὁ δὲ Ναπολέων ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ εὐφυοῦς τινος ἰδέας, ἐπιγράφει εἰς τὸν προμαχῶνα, γράμμασι κεφαλαϊακοῖς, Ο ΠΡΟΜΑΧΩΝ ΤΩΝ ΑΤΡΟΜΗΤΩΝ. Ἴδου τὸ πρῶτον δοκίμιον τῆς μεγάλης αὐτοῦ τέχνης ἢ δυνάμειθα νὰ καλέσωμεν Ἠθικὴν τῆς Τακτικῆς. Πάντες δὲ τότε οἱ πυροβολισταὶ ἠμιλλῶντο ζητοῦντες νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸν προμαχῶνα, καὶ ὁ Ναπολέων αὐτὸς, ὀρθὸς ἐπὶ τοῦ πυροβολοσταίου, ἐκέλευσε τὸν πυροβολισμόν, ὅστις ἤρξατο μὲν τὴν 14 Δεκεμβρίου, ἐξηκολούθησε δὲ διαρκῆς καὶ φοβερὸς μέχρι τῆς νυκτὸς τῆς 17. Καὶ ὁ μὲν ἀρχιστράτηγος θέλει νὰ ἐκτελέσῃ ἐφοδὸν κατὰ τὴν ἐπιούσαν, ὁ δὲ Ναπολέων, ἐπιμενόντων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων, παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καταπλήξωσιν ἀμέσως τοὺς πολιορκουμένους. Ἡ στρατιὰ λοιπὸν, εἰς τέσσαρας λεγεῶνας διηρημένη, ὧν δύο μὲν ἐποπτεύουσι τὰ φρούρια Malbosquet, Balaguiero καὶ Eguillette, μία δὲ μένει ἐν ἐφεδρείᾳ, ἐτοιμάζεται τὴν αὐτὴν νύκτα. Ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸς ὀρμᾶ μετὰ τῆς τετάρτης λεγεῶνος, τῆς ἐκ τῶν ἀρίστων συγκειμένης καὶ προσβάλλει τὰ Μικρὰ Γάδαιρα, τούτου δὲ γενομένου, τὰ πυροβολοστάσια, τῇ ἐπιταγῇ τοῦ Ναπολέοντος, ἐκσφενδονίζουσι ἀκτῶ χιλιάδας βόμβας ἐπὶ τοῦ φρουρίου, ἀλλ' ἡ μὲν λεγεὼν ἀποκρούεται ὀπισθοδρομοῦσα, ὁ δὲ ἀρχιστράτηγος, ἐτοιμαζόμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἐφεδρείαν, βλέπει αὐτὴν αἴφνης ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος φερομένην. Ἐν τάγμα προηγείτο, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ Πυροβολικοῦ Μυρώνος γνωρίζοντος ἀκριβῶς τὰς τοποθεσίας, καὶ τὴν τρίτην ὥραν τοῦ μεσονυκτίου τὸ τάγμα εἰσέρχεται διὰ τινος χάσματος εἰς τὸ φρούριον μετὰ τοῦ Ναπολέοντος αὐτοῦ, οὗτινος τὴν ζῶν ἔσωσεν ὁ Μυρὼν αὐτὸς κατὰ τὴν ὥραν τῆς συμπλοκῆς καὶ τῆς ἐφόδου. Ὁ δὲ ἐχθρὸς, εἰσελθόντος ἐξ ἄλλου τινὸς χάσματος καὶ τοῦ συνταγματάρχου Λαβέρδου, συμπυκνώνει τὰς τάξεις καὶ τρεῖς ἐφορμᾶ ἵνα ἀπωθῆσθαι τοὺς νικητάς.

Κατὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου τούτου, ἀπέβηλον οἱ μὲν Γάλλοι χιλίους πολεμιστάς, οἱ δὲ Ἄγγλοι δύο χιλιάδας καὶ πεντακοσίους.

Ἀῦριον ἢ μεθαύριον, εἶχεν εἰπεῖ ὁ Ναπολέων εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους, θέλετε δειπνήσει εἰς Τουλώνα. Καὶ ἀληθῶς οἱ Ἄγγλοι ἐκένωσαν τὰ φρούρια καὶ τὴν πόλιν, πυρπολήσαντες πρὸς ἐκδίκησιν τὸν Ναύσταθμον, ἐννέα δίκροτα καὶ τέσσαρας φρε-

γάδας. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ τοῦ φοβεροῦ θορύβου ἐνεακόσιοι κατάδικοι Γάλλοι, ἀντὶ νὰ σπεύσωσιν εἰς τὴν διαρπαγὴν καὶ τᾶλλα κακουργήματα, τὰ συνήθη εἰς τὴν διεσθαρμένην ταύτην κλάσιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἔδοσαν ἀπεναντίας παράδειγμα ἡρωϊσμοῦ ἀξιομνημόνευτον, σώσαντες τὰς τέσσαρας φρεγάδας καὶ τὸν ναύσταθμον καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ τὰ ἐφόδια καὶ τὰ τρόφιμα. Εἶτα δὲ ἐπανελάβον τὰς ἀλύσεις τῶν τοσοῦτον ἐντίμως ἐκδικηθέντες κατὰ τῶν Ἀγγλων. Τὸ μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἔργον τοῦτο, ἀνήκει εἰς τὴν ἑκτακτον καὶ θαυμασίαν ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν καὶ οἱ κακοῦργοι, καὶ τοὶ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης οβεσθέντες ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἀνθρώπων, ἠδύναντο νὰ μεθύσωσιν ἀπὸ τὴν δόξαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν!

Οὕτω μὲν ἠλώθη ἡ Τουλὼν τῇ ἐμπειρίᾳ τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ δὲ στρατηγὸς Δυγομιέρος, ὅστις στρατηγήσας βραδύτερον εἰς τὰ Πυρναῖα, εὗρεν ἐκεῖ ἐνδοξον καὶ ζηλωτῶν θάνατον, ἤθελε νὰ παραλάβῃ μετ' ἑαυτοῦ τὸν νεανίαν δικικητὴν τοῦ πυροβολικοῦ, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν ἐφορεία ἀντέτεινεν ἐπιτάξασα εἰς τὸν Ναπολέοντα νὰ ἐφοπλίσῃ τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Τουλώνας, ἀπέστειλε δὲ αὐτὸν ἀρχηγὸν τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Ἰταλίας. Ὁ Δυγομιέρος προέτεινεν εἰς τὴν ἐφορείαν νὰ προβιβάσῃ τὸν Ναπολέοντα ὑποστράτηγον. « Ἄνταμείψατε, ἔγραφεν αὐτῇ, καὶ προβιβάσατε τὸν νεανίαν τούτον, διότι ἐὰν ἀχαριστῆτε, θέλει προβιβάσῃ ἄφ' ἑαυτοῦ. » Καὶ ὅμως ὁ βαθμὸς οὗτος ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ μετὰ ἐξ ἑβδομάδας.

Ἡ ΚΥΡΙΑ ΜΑΡΙΝΙΑΝ

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 25.)

Η΄.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Φερδινάνδος ἠτοιμάσθη εἰς ἀναχώρησιν καὶ ἡ εἶδησις τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ ἔθλιψε πολὺ τοὺς ὄρεινους φίλους του, οἵτινες ἐλθόντες εἰς ἐπίσκεψιν τὸν εὖρον δακρύοντα καὶ κάτω νεύοντα τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ πρεσβύτερος αὐτῶν τῷ εἶπε διὰ τῆς ἀφελοῦς καὶ ποιητικῆς γλώσσης του.

— Τί ἐπταίσαμεν εἰς τὸν φίλον μας καὶ μᾶς ἀφίνει πρὶν ἀκόμη καταβῶν τὰ χιόνια; μήπως ἐγελοῦσαμεν ὅταν αὐτὸς ἦτον λυπημένος; μήπως ὅταν ἐπέστρεφε χαρούμενος εἰς τὴν καλύβαν μας, τοῦ ἐδειξάμεν κάμμιναν δυσαρέσκειαν;... χθὲς ἀκόμη μᾶς ἔλεγες ὅτι ἀγαποῦσες καὶ τὴν καλύβην καὶ τὰ βουνὰ μας. Ποῦ νὰ ἀποδώσωμεν τὸ κικὸν τοῦτο;... τί ἄνεμος ἐφύσησε τριγύρω εἰς τὴν καλύβαν μας;... μήπως ὁ νυκτοκόρακας ἦλθεν ἀπὸ τὴν ἐρημίαν του καὶ ἐκάθησεν εἰς τὰ δένδρα τοῦ κήπου μας;...

πῶς ἐγίνε τοῦτο καὶ ὁ ἀγαπητὸς φίλος μας λησμονεῖ τόσον γλήγορα τοὺς βουνήσιους του ὅπου δὲν τὸν λησμονοῦν ποτὲ τους;...

— Τί τὰ θέλεις; ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὀδοιπὸρος, ὅστις μένει ὀλίγας στιγμὰς νὰ ἀναπαυθῇ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζῃ πλειότεραν ἀνάπαυσιν. Θέλησ' τις ἀνεξάρτητος μὲ διοικεῖ ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς καὶ ἀνάγκη νὰ ἀφήσω τὸ βουνόν. Σὺ, πάτερ μου, εἰπέ μοι ἐὰν τὸ πρόσωπόν μου ἦναι χαροποιὸν καθ' ἣν στιγμὴν ἀποχωρίζομαι ἀπὸ σέ, ἀπὸ ὑμᾶς ὅλους οὐς ἐθεώρησα ὡς ἀδελφοῦς καὶ ὡς ἀδελφὰς μου;

Ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἀνδρέας, μετὰ μυστηριώδους ὕφους προυνσιασθεὶς, τῷ εἶπε λέξεις τινὰς ταχέως ἀλλὰ σιγῶς, καὶ ὁ Φερδινάνδος, ζωηρὸς αἴφνης γενόμενος, ὡς ἂν τῷ ἐφέρετο σπουδαία τις ἀγγελία, στραφείς πρὸς αὐτοῦ, τοῖς εἶπε.

— Εἰς τῶν φίλων μου ἔρχεται πρὸς ἐντάμωσίν μου.

Καὶ πάντες ἐν εὐλαβείᾳ ἀπεσύρθησαν, ὁ δὲ φίλος τοῦ Ἀρώνου καταβὰς ἤδη τοῦ ἵππου, ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, συνοδευόμενος ὑπὸ ὑπηρετοῦ ἐπίσης ἐρίππου, ἦτο νεανίας καλὸς καὶ οἱ χωρικοὶ θελχθέντες ἀπὸ τὴν ὄψιν του, τὸν ἐδέχθησαν φιλοφρόνως, διότι ἦτο φίλος τοῦ κυρίου Ἀρώνου!... τοῦτο μόνον ἤρκει ὅπως πάντες οἱ κάτοικοι τὸν φιλοφρονῶσι!...

Ὁ δὲ Φερδινάνδος κατέβη πρὸς ὑποδείξιωσιν καὶ ἀπαντήσας αὐτὸν εἰς τὴν ξυλινὴν κλίμακα τὸν ἐχαίρετῆσεν, ὁ δὲ ἀντεχαίρετῆσε μετὰ σοβαρότητος καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι τοῦ βουνοῦ παρετήρησαν θαυμάζοντες ὅτι δύο φίλοι στενοὶ ἠπαντῶντο τὸ πρῶτον ὡς νὰ μὴ ἐγνωρίζοντο. Τότε ὁ γηραιότερος, ὀδηγῶν αὐτοὺς πρὸς τὴν μάνδραν, τοῖς εἶπε.

— Συνειθίζου εἰς τὰς μεγάλας πόλεις νὰ χιριρτῶνται ὡς νὰ μὴ γνωρίζωνται, τοῦτο λέγεται εὐγένεια.

Ὁ δὲ Φερδινάνδος ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν του μετὰ τοῦ ἐλθόντος εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ἀφοῦ ἐκάθησεν, ὠμίλησε πρῶτος.

— Σὰς εὐχαριστῶ, Κύριε, διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεως.

— Ἐπρεπε νὰ περιμένητε τὴν ἔλευσίν μου, ἀπεκρίθη ὁ Ρινάλδος Μομβάλ.

— Βεβαίως, κύριε, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος. Ἢλπίζον, ὅτι ἠθέλετε ἔλθει ταχύτερον μάλιστα.

— Τὸ ἐπεθύμουν, κύριε, ἀλλ' ἰδοὺ ἡ δικαιολογία τῆς βραδύτητος.

Καὶ αἴρων ἐλαφρῶς τὸν λαϊμοδέτην του ἐδείκνυεν ἐπίδημα πληγῆς τοῦ λαίμου του.

— Μικρὸν πρᾶγμα, προσέθηκεν, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸ δέσω. Τὸ ξίφος σας δὲν ἔφερε βλάβην σπουδαίαν, τὴν φλέβα μόνον ἔκοψε, εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς.

— Ἐχὼ ἐδῶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μιᾶς φαρμακοποιίας, εἶπεν ὁ Ἀρώνης, εἶναι εἰς τὰς διαταγὰς σας. Ἴσως ἀνάγκη νὰ ἀλλάξωμεν τὰ δέματα.

— Εὐχαρίστως, ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος, τοῦτο θὰ μὲ ἐλαφρύνῃ.

Καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐκάλεσε τὸν Ἀνδρέαν, ὅστις ἐλθὼν ἤλλαξε τὸ περίδημα τοῦτο δὲ καὶ τὴν ἀλοιφὴν ἠτοίμασεν ὁ Φερδινάνδος, ἔχων γνώσεις τινὰς τῆς χειρουργικῆς. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀνδρέας ἐξῆλθε.

— Τώρα εἶμαι καλλίτερος, εἶπεν ὁ Ρινάλδος. Σὰς εὐγνωμονῶ, κύριε.

Καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐπεκράτησε σιωπῇ, διότι ὁ Ρινάλδος περιέμενε νὰ ἀνοίξῃ τὴν περὶ τῆς ἐπισκέψεως του ὑμῖλιαν ὁ Φερδινάνδος, ὅστις ἔμωξ δὲν ἐβράδυνε, καὶ τότε,

— Πιστεύω, κύριε, τῷ εἶπεν ὁ Ρινάλδος, ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἐπιταχύνωμεν τὸ ἔργον ἐνωρίς, ἔχομεν τρίτην ὥραν καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ τρυγητοῦ εἶναι τοσοῦτον μικραὶ.

— Συμφωνῶ πληρέστατα, κύριε, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι μετὰ τὴν μακρὰν ἵππασίαν σας, ἦτο καλὸν νὰ ἀναπαυθῆτε μικρὸν καὶ μάλιστα νὰ γευθῆτε εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν φιλοφροσύνην, ἀπεκρίθη ὁ Μομβάλ, ἐκοιμήθη τὴν νύκτα εἰς ἐν ἀγροτικὸν κτῆμα ἐδῶ πλησίον, ὅπου οἱ ἀγαθοὶ ἰδιοκτῆται μὲ περιποιήθησαν ἀξίολογα. Δὲν αἰσθάνομαι τὸν ἐλάχιστον κάματον. Χθὲς ὅμως, φθὰς ἐκαί, ἐνόμισα ὅτι εἶδον τὸ ὄχημα τοῦ κόμης κυρίου Μαρινιάν... .

Δὲν ἠπατήθητε, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Φερδινάνδος, ἦτο ἐδῶ καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν πύργον του.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Ρινάλδος, μαντεύω ἦλθε νὰ σὰς εὐχαριστήσῃ, ἦτο δίκαιον!

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ἦτο ἀγαθὸς σὺν τῷ.

— Ὅπως θέλετε, εἶπεν ὁ Ρινάλδος, ἀλλὰ πρὶν ὑπάγωμεν εἰς τὴν θέσιν, κύριε, ἐπεθύμουν νὰ ἐξηγήσω τὰ αἷτια τῆς προκλήσεώς μου.

— Πρὸς τί τοῦτο, ἀφοῦ τὰ γνωρίζω ἤδη;

— Ἴσως, ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος ἔνοσετε κάλλιστα ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεταί ἐλάχιστος λόγος περὶ τῆς κατὰ τὴν παρελθούσαν νύκτα συναντήσεώς μας, διότι δὲν κτυπῶνται οἱ ἄνθρωποι διὰ τοιαύτης μικρολογίας, αἵτινες — ἔστω μετὰ τῶν ἡμῶν ὁ λόγος — δὲν εἶναι ἢ ἀστεῖσμοι κεφαλῶν ἐξημμένων.

Ἴσως εἶπῃ τις, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἦναι λογικώτεροι, ἀλλ' ἐγὼ δὲν φιλονεικῶ ποτε περὶ ἐρέξεων ἔχω φίλον τινὰ ὅστις τρελλαίνεται διὰ μίαν κυρτὴν ἐρωμένην, ἔχω καὶ ἕτερον ἀγαπῶντα περιπαιθέστατα ἕνα ὠραιότατον ὄφθαλμόν — ἡ μνηστὴ του εἶναι μονόφθαλμος.

— Ἐπειτα, κύριε; εἶπεν ὁ Ἀρώνης ἀταράχως.

— Ἐπειτα; ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος, ἐξηγοῦμαι ἀποβάλλοντες ὀλοτελῶς τὸ θέμα τῆς κατὰ τὴν προχθεσινὴν νύκτα συναντήσεώς μας, ὀφείλετε, κύριε, ὡς τίμιος ἄνθρωπος νὰ μὲ ἰκανοποιήσετε διὰ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἐπέμψατε πρὸ τινὸν ἡμῶν εἰς τὴν Κυρίαν Σαί-Κλαίρ, τὴν ἀδελφὴν μου, διότι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἦτο εὐπρεπής.

— Αἱ κύριε! ἐπεφώνησεν ὁ Φερδινάνδος, εὐγνωμονῶ ὅτι ἐφθάρτε τὴν πρόφασιν ταύτην διὰ τὴν μονομαχίαν μας! . . . ἦτο δυσάρεστον τὸ νὰ κτυπηθῶ διότι σὰς ἐλώλυσα νὰ ποιήσετε τὴν ἀξιόποινον τρέλλαν σας. Ὅχι, κύριε, ὄχι· κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα δὲν εἶχετε τὸν νοῦν σας καὶ πιστεύσατε ὅτι ἐὰν ἠναγκαζόμεν νὰ σὰς δικαιολογήσω, ἤθελον ἠμολογήσει, ἐν τιμῇ, ὅτι φρονῶ! . . . τουτέστιν ὅτι, ἡ κεφαλὴ τοῦ κόμητος Μομβάλ δὲν ἦτο μὲ τὰ σωστά της.

— Εὐγνωμονῶ, κύριε, διὰ τὴν πρὸς με ἰδέαν σας, εἶπεν ὁ Ρινάλδος. Προτιμότερον, ὡς εἶπετε, νὰ κτυπηθῶμεν δι' ἄλλην αἰτίαν, τώρα δὲ ὁ λόγος, δι' ὃν ἦλθον, εἶναι δίκαιος, εἶναι ἐντιμος . . . προσεβάλετε τὴν ἀδελφὴν μου.

— Σὰς λέγω ἐν πρώτοις, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ὅτι δέχομαι τὴν πρόκλησίν σας, δεύτερον δὲ κηρύττω ὅτι ἐὰν ἐπίστευον ὅτι προσέβαλον τὴν κυρίαν Σαίν-Κλαίρ, ἤθελον μεταβῆ ἀμέσως αὐτῶν τὴν συγγνώμην της, γνωρίζων ὅμως ὅτι ἡ ἐπιστολή μου δὲν περιεῖχε οὐδ' ἐλαχίστην ἀπρεπὴ φράσιν, δὲν θέλω ἐπανέλθει πλέον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

— Τοῦτο λέγεται ἀκρίβεια ἀληθῆς, υπέλαθεν ὁ Ρινάλδος! Ὅποια τὰ ὄπλα σας, κύριε;

— Καὶ τὰ ἰδικά σας;

— Ἐχὼ ξίφος καὶ πιστόλια.

— Ἴδου καὶ ἐγὼ ἔχω τὸ ξίφος καὶ τὰ πιστόλιά μου, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος.

— Ἀριστα! υπέλαθεν ὁ Ρινάλδος. Ἐὰν ἦναι ἀνάγκη μεταχειριζόμεθα ἀμφότερα, ἀλλὰ μάρτυρας; . . . δὲν ἔχω ἢ τὸν ὑπηρετὴν μου, ὑμεῖς δὲ τὸν ἰδικὸν σας καὶ δὲν ἀρμύζει νὰ ποιήσωμεν κοινωνοὺς τῆς διαμάχης τοὺς καλοὺς ἐκείνους ὄρεινους.

— Τίποτε ἀπλούστερον, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος. Ἀφίνομεν ἐνταῦθα ὑπογεγραμμένην ὑπὸ ἀμφοτέρων μίαν πιστοποιήσιν, ἣτις θέλει χρησιμεύσει, ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, εἰς ἕνα ἐξ ἡμῶν.

— Θαυμάσια, υπέλαθεν ὁ Ρινάλδος, εἰς τὸν ἕνα ἢ εἰς τὸν ἄλλον.

Ὁ Φερδινάνδος τότε ἔγραψε γραμμὰς τινὰς δηλοῦσας τὴν αἰτίαν τῆς μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ρινάλδου μονομαχίας, υπεγράφη δὲ ἡ δὴλωσις, ἐδιπλώθη, ἐσφραγίσθη καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐμήνυσε παρακαλῶν τὸν γέροντα ὄρεινὸν νὰ ἔλθῃ εἰς ἐντάμωσίν του, ἔσπευσε δὲ ὁ πολὺς γέρων, πρὸς ὃν ὁ Φερδινάνδος,

— Πάτερ, εἶπε, λάβε αὐτὸ τὸ σπουδαῖον ἔγγραφο, δὲν θέλεις τὸ ἐγχειρίσει ἢ μόνον εἰς τὸν κύριον ἢ εἰς ἐμέ; πιθανὸν εἶς ἐκ τῶν δύο νὰ σοὶ τὸ ζητήσῃ τώρα ἐγὼ καὶ ὁ κύριος ὑπάγομεν εἰς περιπάτον, εἰπὲ νὰ ἐτοιμασθῶσιν οἱ ἵπποι καὶ οἱ ὑπηρετὰ καὶ δός μοι πάλιν τὴν χεῖρά σου, πάτερ.

Καὶ ὁ γέρων λαβὼν τὸ ἔγγραφο, ἔθλιψε μετὰ περιπαθείας τὴν ταθείαν αὐτῶ χεῖρα. ἦτο ἤδη ἡ τετάρτη τῆς μεσημβρίας καὶ ὁ Φερδινάνδος ὄπλισθεῖς ἵππευσε χωρὶς νὰ τὸν ἰδῇ τις, ὁ δὲ Ρινάλδος τὸν ἠκολούθησε κατόπιν αὐτῶν ἤρχοντο οἱ δύο ὑ-

πηρετὰι. Ὁ δὲ δρόμος ὃν προετίμησαν ἤγαγε πρὸς δύοσιν, πρὸς τὴν μᾶλλον ἀπόκεντρον καὶ μεμονωμένην τοῦ ὄρους γωνίαν.

Θ.

Ὁδοιποροῦντες ἤδη ἐν σιωπῇ, πρὸ ἡμισείας ὥρας, εὐρέθησαν πρὸ βράχων, οἵτινες ἐσχημάτιζον ἡμικύκλιον καὶ ἐφαίνοντο, ὡς ἂν ἦσαν λελαξυμένοι ἀπὸ χεῖρας ἀρχαίων τῆς αυτοκρατορικῆς Ῥώμης τεκτόνων, ἡ δὲ ἀγρία αὕτη τοποθεσία ἤρμοζεν εἰς μονομάχους αἰμοχαρεῖς. Ἐθάρρει τις ὅτι ἐπάλευσαν ἐδῶ ἀρχαῖοι θηριομάχοι, ἀλλ' ἡ κονίστρα ἐσκεπάζετο ὑπὸ τάπητος χλοεροῦ καὶ ἔχοντος σχῆμα ἡμισελήνου καὶ αἱ βαθμίδες αἱ ἀκατέργατοι εἶχον εὐρύ τι ῥήγμα πρὸς τὴν δύοσιν, ὥστε αἱ τελευταῖαι ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἠδύναντο νὰ περιφωτίσωσι πᾶσαν τὴν ἀπέραντον θέσιν τοῦ φυσικοῦ ἐκείνου ἀμφιθεάτρου. Ἰδὼν δὲ κελαρύζον ἀπεπήδα ἐκ τινος βράχου ἐστεμμένου ὑπὸ κισσοῦ πλατυφύλλου καὶ ὁ θόρυβος οὗτος ἀπετέλει παραδόξως πῶς βαθυτέραν τῆς τοποθεσίας τὴν μελαγχολίαν.

Ἐπέξυσαν οἱ δύο ἀντίπαλοι εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ περιφράγματος τούτου, ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν μέχρι τοῦ τόπου τῆς μονομαχίας, διότι τοὺς ἵππους ἄφησαν βόσκοντας ἐκεῖ πλησίον. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ θεράπων τοῦ Ρινάλδου ἠνέωξαν δύο θήκας πιστολίων, ὁ Φερδινάνδος καὶ ὁ Ρινάλδος ἔλαβον ἀνὰ ἕνα, ἕκαστος ἐκ τῆς ξένης θήκης καὶ τὰ ὄπλα ταῦτα κατὰ περιέργον σύμπτωσιν ἦσαν ὅμοια, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀπλοποιῶ κατασκευασθέντα. Ὀρκισθέντες δὲ ἀμοιβαίως ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἐλάχιστος δόλος εἰς τὸ γέμισμα τῶν πιστολίων, ἐτοποθετήθησαν εἰς διάστημα εἴκοσι πέντε βημάτων καὶ ἐपुरοβόλησαν ταυτοχρόνως. Ὁ μὲν Φερδινάνδος ἤκουσε συριγγμὸν πλησιέστατον τῆς κεφαλῆς του, ὁ δὲ Μομβάλ εἶδε τὸ ἐνδυμὰ του ἐπικαυθὲν πρὸς τὴν πλάτην ὑπὸ τῆς σφαίρας τοῦ ἀντιπάλου.

— Ὅποια ἀβροφροσύνη! εἶπε, παρατηρῶν ἂν ὁ ἐχθρὸς ἐπιπτε.

— Καὶ ὅμως σημαδεύω καλλίτερα, ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν.

— Τὸ ξίφος, κύριε!

— Τὸ ξίφος, τὸ ξίφος!

Καὶ ῥίψαντες τὰ πιστόλια, ὤρμησαν ξιφῆρες· αἱ μὲν λεπίδες ἠγγίχθησαν φρουάσσουσαι καὶ εἶτα ἐφάνησαν θέλουσαι νὰ φιληθῶσι, τσοσούτον ἡ ἀμοιβαία ψαῦσις ἦτο ἡδεῖα καὶ μαλακῆ. Εἷς δὲ μόνος θόρυβος ἤκούετο ὡς πνεῦμα ἐλαφρὸν, ὅπερ θορυβοῖ εἰς σχοινία πλοίου — ἡ τακτικὴ σύγκρουσις τῶν λεπίδων. Ὁ Ρινάλδος ἐν τούτῳ ἐξήπτετο μέχρι παραφορᾶς καὶ ὁ Φερδινάνδος τοῦ ἐκέντησε τὴν χεῖρα ὡς ἂν τὸν ἐσυμβούλευεν ὅτι ὤφειλε νὰ προσφύλατται.

— Ἐχεις δίκαιον! εἶπεν ὁ Ρινάλδος.

Καὶ ἐφρούρησεν ἑαυτὸν διὰ τοῦ ξίφους, ὁ Φερδινάνδος τότε τὸν προσέβαλε διὰ κτυπημάτων μάλ-

λον ἀποφαστικῶν, ὁ δὲ Μομβάλ, ἀνυπομονῶν, ἔβαινε τὴν ἀκώκην πρὸς τὰ στήθος τοῦ ἀντιπάλου καὶ ἐπίστευσεν ὅτι τὸν ἐπλήγωσεν, ἀλλ' ὁ Φερδινάνδος ὠρκίσθη ὅτι δὲν ἠγγίχθη καὶ ἠκολούθησαν μονομαχοῦντες.

Ἐν τούτοις βοσκοὶ τινες, ἀκούσαντες τὸ διπλοῦν πυρτοκρότημα, ὅπερ τὰ κοιλώματα μετέδωσαν εἰς μακρὰς ἀποστάσεις, ἀνεφάνησαν ἤδη ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ ἀμφιθεάτρου καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν βράχων παρετήρουν μετ' ἐκπλήξεως τὸ πρὸ αὐτῶν παράδοξον θέαμα τῶν μονομαχοῦντων. Καὶ ἐγέλων τινὲς αὐτῶν, πιστεύοντες ὅτι ἔβλεπον πάλην πλαστὴν, πάλην ἀπλῆς ὀπλομαχίας περὶ τῆς ἤκουσαν πολλάκις ὀμιλοῦντας τοὺς φίλους αὐτῶν, πρόσφυγας ὄρεινους, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐφθασαν καὶ ἄλλοι βοσκοὶ ἐκ τῶν περιχώρων καὶ οἱ πλείστοι ἐκάθησαν εἰς τοὺς ἀποτόμους κρημνοὺς ἵνα βλέπωσι μετὰ πλειοτέρας ἀνέσεως, ἀλλὰ τρεῖς μεταξύ αὐτῶν ἀνεγνώρισαν τὴν σπουδαιότητα τῆς θανασίμου σκηνῆς καὶ μέγα ἀναβοήσαντες, ἐχύθησαν αἰφνης πηδῶντες ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, καὶ σπύδοντες, τάχει δορκάδος, πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον, ἐφώρμων ἤδη ραβδοφόροι κατὰ τοῦ Ρινάλδου διότι εἶδον ὅτι ἔρρεε τὸ αἷμα τοῦ Φερδινάνδου, ὅστις πληγθεὶς τὴν δεξιὰν πλευρὰν, ἔπεσε κατὰ γῆς. Καὶ ἡ μὲν πληγὴ ἐπιφοβὸς ἦτο μᾶλλον ἢ ἐπικίνδυνος, αὐτὸς δὲ ἀναγνωρίσας τοὺς τρεῖς φίλους του, τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος, παρ' ὧ κατόκει, ὕψωσε τὴν χεῖρα καὶ δεικνύων τὸν Ρινάλδον, τοῖς εἶπε μετὰ φωνῆς εἰσέτι ἀναλλοιώτου,

— Φυλαχθῆτε μὴ τὸν ἐγγίψετε, μὴ πειράξητε τὸν κύριον . . .

Καὶ παρ' ὀλίγον ὁ Ρινάλδος ἐφονεύετο ὑπὸ τῶν κραταιῶν ραβδῶν. Οἱ δὲ χωρικοὶ σταθέντες τῶν νεύματι τοῦ φίλου των, τὸν ἔλαβον καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν πηγὴν τοῦ βράχου, ἔνθα ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ ἄλλος ὑπηρετῆς, ἔχοντες ἤδη πάντα τὰ ἀναγκαιοῦντα, ἔπλυνον τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἔδεσαν. Ὁ Ἀνδρέας εἶχε γνῶσει τινὰς χειρουργίας, ὡς πάντες οἱ Καστιλιάνοι συμπολιταὶ του οἱ ζῶντες εἰς καιροὺς ἐμφυλίων πολέμων. Ἀλλ' αἰφνης ὁ Φερδινάνδος ἐλειποθύμησεν, οἱ δὲ χωρικοὶ πιστεύοντες ὅτι ἀπέθανεν, ἐκάλουν μεγαλοφῶνως τοὺς συντρόφους των ὅπως συλλάβωσι τὸν φονέα, καὶ οἱ βοσκοὶ, πηδῶντες ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, κατέβαινον ἤδη ἀπὸ τὸν κρημνὸν καὶ ἐκραυγάζον μεγαλοφῶνως. Ἀδύνατον δὲ ἦτο νὰ σωθῇ ὁ Ρινάλδος, ἐὰν δὲν εἶχεν ἕως ἑκατὸν βημάτων ἀπόστασιν καὶ φθὰς ὅπου ἔβοσκεν ὁ ἵππος του, ἀνέβη αὐτὸν καὶ ἀνελήφθη εἰς τὰ φυλλώματα τῶν θάμνων. Οἱ ὄρεινοὶ ἐν τούτοις κατασκευάσαντες προχείρως φορεῖον, ἀπέθηκαν τὸν ἔτι λειποθυμοῦντα Φερδινάνδον καὶ ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ προσοχὴ τῶν ἀγαθῶν φίλων του, κατὰ τὴν ὀδοπορίαν, ἦτο θέαμα ἀλίθως συγκινητικόν. Ὁ δὲ Ἀνδρέας παρακολουθῶν τὸ φορεῖον, ἐκράτει τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του καὶ ἐδάκρυεν, ἐνῶ κατὰ τὴν ὀδοπορίαν τὸ πλῆθος τῶν ὄρεινῶν ἐμαγαλύετο κατ' ἐκά-

στην στιγμήν. Ὁ δὲ Φερδινάνδος εἶχε χρῶμα θανάτου, ἡ κεφαλὴ του ἔκειτο ἐπὶ κλάδων καὶ ἐθάρρει ὅτι κυκλούμενος ὑπὸ φυλλωμάτων ἦτο πολεμιστῆς ἐπὶ δαφνῶν κείμενος καὶ φερόμενος ὑπὸ τῶν συντρόφων ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Οὕτως εἰ ὀδοιποροῦσα ἡ ἐπικήδειος συνοδεία, ἐφθασε περὶ ἀφὰς λύχνων εἰς τὸν οἶκον τοῦ γέροντος, ἔνθα κατόκει ὁ Φερδινάνδος καὶ ἐκεῖ ἠκούσθησαν φωναὶ οἰκογενεῖας σπαραξικάρδιοι, ὁ δὲ γέρων ἐκσπῶν τὰς τρίχας του, ἐπλήγονεν ἐν ἀπογνώσει τὸ πρόσωπόν του, ἐπεκαλεῖτο τὸν ὕψιστον καὶ ἐμαρτύρετο πάντας τοὺς ἁγίους, ὅτι ὁ προσφιλεὺς υἱὸς του τῷ ἔκρυψε τὸν σκοπὸν τῆς μονομαχίας, εἶδὲ μὴ δὲν ἤθελε ποτὲ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐξέλθῃ.

Καὶ ὅτε ἀπετέθη εἰς τὴν κλίνην ὁ Φερδινάνδος, ὁ γέρων τῷ ἔλεγε τοὺς συγκινητικὸς τούτους λόγους.

Μὲ ἐγέλασες, παιδί μου! ἐγέλασες τὸν γεροπατέρα σου! Ὁ Θεὸς νὰ μὴ σὲ συνερισθῇ! ἐγὼ σὲ συγχωρῶ, ἀλλ' ἡ καρδία μου ραγίζεται! ὦ πῶς μοῦ σὲ ἔφερχν ἐδῶ, ἀγαπητὸν τοῦ βουνοῦ μας παλλικάρη! δὲν ἀνοίγεις τὰ μάτια σου μίαν στιγμήν; δὲν εἰσεύρεις ὅτι τὰ μάτια τῶν φίλων ρίχνουν παραρηγορίας, ὅπου χρόνια δὲν λησμονοῦνται, ὅπου βαλσαμόνουν εἰς καιροὺς δυστυχίας καὶ θλίψεως;

Καὶ ταῦτα εἰπόντος ἐφθασεν ὁ ἱερεὺς τοῦ πλησιέστερου χωρίου, διότι οἱ φίλοι τοῦ Φερδινάνδου εἶχον σπεύσει εἰς ζήτησίν του καὶ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἦτο καὶ ἱατρὸς αὐτῶν καὶ χειρουργὸς καὶ κριτῆς ἐὰν ἦτο ἀνάγκη, ἡ δὲ εὐσέβειά του ἦτο ἀκάματος, ἡ ἀγαθωσύνη ἀξία τῆς ἀποστολικῆς ἐντολῆς του. Ὁ λειτουργὸς τοῦ ὕψιστου ἔψαυσε τὸ στήθος τοῦ τραυματίου, ἔβαλε μικρὸν τι ρινόμακτρον ἐμπροσθεν τοῦ στόματός του καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς προσδοκίας ἀλγεινῆς, εἶπε ταῦτα.

— Ὁ φίλος μας ζῆ ἔτι, θέλομεν τὸν σώσει!

Ἀφᾶτος, γενικὴ ἀγαλλίασις κατέλαβε τὰς καρδίας, καὶ αἱ γυναῖκες ἄψασαι λαμπάδας, ἔφερον ἄνθη εἰς τὰς εἰκόνας, ἐνῶ δὲ ἠσυχολοῦντο εἰς τὰ εὐσεβῆ ταῦτα ἔργα ὁ ἱερεὺς ἐπεμελεῖτο διὰ τῶν μυστηρίων τῆς ἱατρικῆς νὰ ζωογονήσῃ τὸν λειποθυμοῦντα, τέλος δὲ εἶδε βέροντα ἐκ τοῦ μετώπου του ἰδρῶτα ψυχρὸν, εἶδε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πάσχοντος ἀσθενῶς ἀνοικομένους.

— Εἶσθε ὑμεῖς; εἶπε διὰ φωνῆς χαλαρᾶς ὁ Φερδινάνδος, γνωρίσας τὸν ἱερέα. Οὗτος δὲ ἀποπέμψας τοὺς περιεστῶτας, ἔμεινεν εἰς τὸ δωμάτιον μετὰ δύο ἢ τριῶν φίλων τοῦ Φερδινάνδου, ὅστις καλῶν αὐτοὺς κατ' ὄνομα καὶ θεώμενος διὰ βλέμματος εὐγνώμονος ἄμα καὶ ἐπιπληκτικοῦ,

— ὦ! τοῖς εἶπεν, εἶσθε φίλοι μου, ἀλλ' ἄς ἡδυνάμη ν' ἀποθάνω! . . .

— Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ ἱερέως, ἄφες νὰ εἶπω ὅτι εἶναι ἀχαριστία τὸ νὰ ἐπιθυμῆς τὸν θάνατον. Ὁ Θεὸς σὲ ἐφύλαξε διὰ τοὺς φίλους σου, ἄς τὸν δοξάσωμεν λοιπὸν, ἄς τὸν εὐχαριστήσωμεν.

Ἐν τούτῳ ἠτοίμαζε καὶ ἄλλην παρασκευὴν διὰ

τὸ τραῦμα καὶ ἦτο τοιαύτη ἡ ἀγχίνοια καὶ ὁ οἶκτός του, ὥστε ἠδύνατο νὰ ἐμποιήσῃσι θάρρος καὶ πίστιν εἰς τὴν μᾶλλον ἀπεγνωσμένην καρδίαν.

Καὶ τὸ μὲν τραῦμα δὲν ἦτο βαθύ, οὔτε ἐφαίνετο ἐπικίνδυνον, ἀλλ' ὁ Φερδινάνδος εἶχε βίαιον πυρετὸν καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ καὶ ὁ ἱερεὺς δὲν τὸν ἐγκατέλιπον. Τὴν δὲ πρωτὰν ἠσύχασε καὶ ἐξυπνήσας μετὰ πλειοτέρας ἀταραξίας, ἠρώτησεν ἀσθενῶς καὶ μετ' ἀνησυχίας τὸν ἱερέα, ὁποῖά τινα εἶπε κατὰ τὴν παραφορὰν τοῦ πυρετοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεως ἐπραύθη βεβαιωθείς ὅτι οὐδὲν μυστήριον ἀπεκαλύφθη.

Περικαλλῆς ἐν τούτοις διεγέλα ἡμέρα ἐν τῇ γαλήνῃ τοῦ δωματίου, ὅπου ἔκειτο ὁ πάσχων, ἀλλ' ἡ ἀθυμία του καὶ ἡ ὠχρότης ἦσαν ὑπερβολικά· ἐστρεφε δὲ ἐνίοτε πρὸς τὸ μέρος τοῦ παραθύρου βλέμματα γαληνιαία, ὡσεὶ χαιρετῶν εἰσέτι τὴν λάμψιν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ φυτὸν τὸ προσφιλέστατον καὶ οὕτως ἀναλαμβάνων κατὰ μικρὸν τὴν ὑγίαν, δὲν ἀνεκτάτο ὁμῶς καὶ τὴν ἐλπίδα.

Ι.

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν νύκτα τῆς μονομαχίας, ὁ Φερδινάνδος ἀνεπαύθη ἡσυχότερον, ἦτο ἀπύρετος καὶ ὁ ἱερεὺς, πιστεύων ὅτι δὲν ἦτο ἀναγκαῖος μέχρι τῆς ἐπιούσης, τὸν ἀπεχαιρέτησε καὶ ἀναβῆς τὸν ἵππον του ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον τυλισθέντων εἰς μανδύαν εὐρὴν καὶ ὑφ' ἐνὸς χωρικοῦ συνωδευμένους. Τὴν δὲ πρωτὰν ἠγγελλον τῷ Φερδινάνδῳ ὅτι τὰ ὕψη καὶ ἡ κοιλάς ἦσαν κατάλευκα, ὅπερ προσήμαινε χειμῶνα πρώιμον. Ἡθέλησε λοιπὸν νὰ ἰδῇ τὴν νέαν στολὴν τοῦ ὄρους, καὶ ὠδηγήθη ἐπὶ τοῦ θρανίου πλησίον τοῦ παραθύρου. Τὸ μὲν αἰγόκλημα τὸ πτωχὸν, ἔκυπτε τοὺς κλάδους του, βεβαρμένους ὑπὸ τῆς χιόνος, ἡ δὲ *Dasilieia* (*dahlia*), ἣν αὐτὸς ἐφύτευσε εἰς τὸν κήπον, ἠγείρετο ἐκ τοῦ κάλυκος πορφυροῦ, κλινομένη πρὸς τὸ στέλεχος, οἱ φραγμίται μόνον (*charmilles*) ἀντιπαλαιότες κατὰ τῆς παγεράς συνδόνης, διέσχίζον τὴν χιόνα καὶ ἐπεφαίνοντο ἀσκεπεῖς ἔτι.

Ὁ ὀρίζων ἐν τούτοις περιεστέφετο ὑπὸ νεφελῶν πυκνοτάτων, ἃς τὸ βίαιον πνεῦμα τοῦ ἀνέμου ἠθροίζε πρὸς τὰ ὕψη καὶ ἡμέρα, ὡς ἂν ἦτο καρδία χειμῶνος, ἦτο πένθιμος καὶ ἐκείνη. Προέτρεψαν λοιπὸν τὸν πάσχοντα νὰ ἐπανεέλθῃ ἐπὶ τῆς κλίνης — ἦτο ὠχρὸς καὶ ἀδύνατος! — ὅτε δὲ ἠπλώσαν ἐπ' αὐτοῦ τὸν εὐρύτατον μανδύαν καὶ ἦσαν δύο λαμπάδας εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας πλησίον εἰς τὸ προσκεφάλον του, ἐζήτησε προσφιλές τι βιβλίον του καὶ ἔμεινε μόνος. Τὸ δὲ βιβλίον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸ προτιμήθη, ἦτο ἡ *Μίμησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ*, βιβλίον ἅγιον καὶ περικαλλές, δι' οὗ αἱ ψυχὰι αἱ τεθλιμμέναι κοινωνοῦσι μετὰ τοῦ θεοῦ ἐλέους. Καὶ ἐκάστη γραμμὴ ἐπλήρου αὐτὸν βαλσάμου, ὡς εἰπεῖν, μυστηριώδους, ἐγεύετο ὁ πάσχων εἰς τὴν οὐρανίαν πηγὴν τοῦ ἐλέους, καὶ κλειῶν ἐνίοτε τὴν βίβλον, ἐθάρρει ὅτι ἔβλεπε τὸ ἀμυδρὸν φῶς μακρῶς τινος καὶ ἀδιακρίτου ἐλπίδος. Ἐταράσαστο ὁμῶς ἄλλοτε ὑπὸ ἀνεξηγήτου τινὸς προ-

αισθήσεως, καὶ ἀκούσας ἐξω τοῦ οἴκου θόρυβον ἐκάλεσε τὸν ὑπηρετὴν καὶ τὸν ἠρώτησε.

— Κάποιος ἔρχεται νὰ σᾶς ἐπισκεφθῇ, ἀπεκρίθη ὁ Ἄνδρέας.

— Καὶ τίς εἶναι ἄρα ὁ ἐρχόμενος εἰς ἐπίσκεψίν μου... Θεὲ, μὲ αὐτὸν τὸν χειμῶνα; Ἐνῶ δὲ ἠτοιμάζετο ὁ Ἄνδρέας νὰ ἀποκριθῇ, κόρη τις τῆς οἰκίας εἰσήγγειλε τὴν ἔλευσιν γυναικὸς καὶ ὁ Φερδινάνδος... ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, πιστεύσας ὅτι ἄγγελος ἐπεσκέπτετο αὐτὸν ἐν τῇ μορφῇ τῆς κυρίας Μαρρινίαν.

Ἦτο ἡ Μαλβίνη. Καὶ ὁ μὲν Ἄνδρέας ἐξῆλθε, μόνον δὲ ἡ παιδίσκη ἔμεινε εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Φερδινάνδου.

— Ὑμεῖς, κυρία; ἐπεφώνησε.

— Κύριε, ἀπεκρίνατο ἡ θελκτικὴ ὄψασις τάξασα πρὸ πολλοῦ νὰ ἐπισκέπτομαι τοὺς ἀσθενεῖς τῶν ὁρέων, ἠδυνάμην νὰ μὴ ἔλθω ἐδῶ; Καὶ ὁ θεὸς μου ἤρχετο αὐτὸς ἂν ἡ ἁμαξία του κατάρθονε νὰ ἀναβῇ, ἐφιππος δὲ ἐγὼ προσῆλθον ἐνταῦθα μετ' εὐκολίας· ἐμάθομεν εἰς τὸν πύργον τὸ μέγα δυστύχημα τὸ προχθεςινόν... ἡ ταρχή μας ἦτο μεγίστη, τὸ ἄλγος βαθύτατον... ἔρχομαι, κύριε, νὰ μάθω, ἐκ μέρους τοῦ κόμητος, πῶς ἔχετε, ἔρχομαι δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐγὼ ποθοῦσα.

Ἡ συγκίνησις δὲν ἐπέτρεπε τῷ Φερδινάνδῳ νὰ ὀμιλήσῃ, ἡ παιδίσκη προσέλαβε τὴν ἐπιθυμίαν του.

— Ἡ ἀρχόντισσα εἶναι πολλὰ καλὴ, εἶπεν... ὁ αὐθέντης ὑπέφερε πολὺ· ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν ἱερέα, ὁποῦ ἦλθε τὸ δυστυχισμένο ἐκείνο βράδυ, ὁ ἀγαπητός μας ἄρρωστος πάγει καλλίτερον. Μὴ τρομάζης ἂν τὸν βλέπης τόσον γλωμῶν, ὡς ἔχουμεν μίαν λειποθυμίαν ὅπου ἐβάσταξε δύο σχεδὸν ὥρας!.. καὶ ὕστερα, ἀρχόντισσά μου, ἡ θέρμη ὅπου τώρα μᾶς ἄφηκε, μᾶς ἔφερε τόσην ἀδυναμίαν.. ὁμῶς δόξα τῷ Θεῷ, ὁ ἀδελφός μας ἔπιασε πάλιν τὰ βιβλία του...

— Καλὴ μου ἀδελφή, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος, λησμονεῖς νὰ εὐχαριστήσῃς τὴν κυρίαν διὰ τὴν ἐπίσκεψίν της...

— Ὡ, ἀπεκρίθη ἡ ὠραία χωρικὴ ἐρυθρίασασα, τοῦτο σὺ πρέπει νὰ τὸ λέγῃς, ἀδελφέ, ἐγὼ δὲν γνωρίζω τοὺς τρόπους τῶν πύργων καὶ τῶν πόλεων· ἔπειτα πιστεύεις ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ λέγομεν ἐκεῖνο ἔποῦ αἰσθανόμεθα μέσα μας;... ὄχι· οἱ ἀχάριστοι ὀμιλοῦν πολλὰ λόγια...

— Θαρρῶ ὅτι ἔχει δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Φερδινάνδος, στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος· καὶ ὁμῶς, κυρία, τὴν ἔλευσίν σας ταύτην θεωροῦσιν οἱ φίλοι οὐρανίαν... Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ λέγω τι, ἀλλ' ἀπελπίζομαι ἀδυνατῶν νὰ ἀποδώσω ποτὲ τοιαύτην εὐεργεσίαν...

— Καὶ περὶ τίνος, εὐεργεσίαν; εἶπεν ἡ Μαλβίνη, ἥτις ἐκάθησε παρὰ τὴν παιδίσκην, ἀποτελοῦσα οὕτως ἀγγελικὸν σύμπλεγμα ἄξιον τῆς δράσεως τοῦ Ραφαήλου ἢ τοῦ Μιχαήλ-Ἀγγέλου. Καὶ τί θέλετε νὰ ἀποδώσῃτε εἰς ἐμέ; ὅτι μὲ ὑπερασπίσθητε;.. διατὶ νὰ ἀλλάζωμεν τώρα τὰ πρόσωπα; Πιστεύετ

ὅτι ἡ προστατευθεῖσα δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν εὐγνώμονα ὀφειλήν της; Ὁχι, κύριε· εἶμαι εὐτυχὴς εὐχαριστοῦσα τὸν κύριον Ἀρώνην καὶ οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα νὰ μὲ ἐμποδίσῃ.

Καὶ οἱ λόγοι οὗτοι προεφόντο διὰ τόνου ἀρμονικωτάτου, ὅστις καθίστα τὴν φωνὴν τῆς Μαλβίνης ἐπαγωγὸν, καὶ θελκτικὴ τις ζωηρότης ἐπήνθει ἤδη εἰς αὐτοὺς, ἐμποιοῦσα εἶδος τι τρόμου εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Φερδινάνδου, ὅστις σπεύσας ἠρώτα περὶ τῶν τοῦ πύργου πραγμάτων, ποθῶν οὕτω νὰ διαλύσῃ τὴν μαγειάν ἥτις, παρὰ τὴν θέλησίν του, ἐκυρίευσεν ἤδη τὰς αἰσθήσεις του· ἔμαθε δὲ ὅτι ἡ κυρία Σαίν-Κλαίρ κατελήφθη ὑπὸ νοσήματος σοβαροῦ καταβληθεῖσα ἀπὸ θλίψιν καὶ φρίκην διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ὅτι περιέμενε νὰ ἀναλάβῃ ἵνα σπεύσῃ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Ρινάλδου, ὅστις ἦτο ἤδη φυγᾶς· ἐδικαίονεν ὁμῶς πληρέστατα τὸν τρόπον τοῦ κυρίου Ἀρώνου. Ὁ Ἀρώνης δὲ προσέθηκε τάδε.

— Ἀναλάβετε, σᾶς παρακαλῶ, κυρία, τὸ ἔργον τοῦ νὰ τῇ αἰτήσετε δι' ἐμὲ συγγνώμην, ἐάν, καθ' ἃ διατείνεται ὁ κύριος Μομβάλ, μία ἐπιστολή μου τὴν δυσπρόστησε.

— Ἡ Κλάρα μοι ἐπέδειξε τὴν ἐπιστολήν, ἀπεκρίθη ἡ Μαλβίνη.

— Λοιπὸν, κυρία;... εἶπεν ὁ Φερδινάνδος.

— Θέλετε νὰ σᾶς εἶπω ἴσως τί φρονῶ;.. πολλὰ πράγματα.

— Καὶ μεταξύ αὐτῶν, κυρία;... εἶμαι ἴσως περὶ ἔργος!

— Φρονῶ, ἀπεκρίθη ἡ Μαλβίνη, ὅτι εἶναι ἄξιοι οἴκτου οἱ λαμβάνοντες τοιαύτας ἐπιστολάς.

— Καὶ πῶς; μήπως εἶμαι ἔνοχος ἀπρεπείας τινός;

— Οὐχί, βεβαίως, τῷ ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἔνοχος εὐπιστίας ἴσως, ἢ φιλοτίμου τινὸς ὁρμῆς... σᾶς ζητῶ συγγνώμην, κύριε.

— Οἴμοι! ὑπέλαβεν ὁ ποιητής. Ἐχω οἰκτρὸν χαρακτήρα! εἶμαι γελοῖον παίγιον τῆς πρώτης πνεύσεως ὑπερηφανίας μου. Πιθανώτατον κατ' ἀλήθειαν, ὅτι ἐπειράξα τὴν κυρίαν Σαίν-Κλαίρ... καὶ ὁ τρελλὸς ἀδελφός της δικαίως ἴσως μὲ προσέκαλεσε... εἶμαι πτωχὸς τῷ πνεύματι!

Καὶ ταῦτα ἀκούουσα, ἡ Μαλβίνη ἐμειδία, ὡς ἤθελον μερῖξαι αἱ χάριτες καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἐάν μετεμορφούντο εἰς αὐτήν, πρὸς παρηγορίαν τοῦ κόσμου.

— Ἄ! ναί! ἀπεκρίθη, σᾶς συμβουλεύω νὰ ἐλήθητε εἰς ἀπόγνωσιν· δὲν ἐννοεῖτε, κύριε, ὅτι ἡ Κλάρα ἠτοίμαζε παγίδα εἰς τὴν εὐπιστίαν σας, καὶ ὅτι ὑμεῖς, ἐν πλήρει δικαίωματι ἐτράπητε εἰς φυγὴν ἐν πρώτῃ ἀρμοδίᾳ περιστάσει;... ἡ φιλαρέσκεια τὴν παθαίνει ἐπὶ τέλους· ὅταν ἡ Κλάρα ἀποβάλῃ τὸ ἐπαγωγὸν τοῦτο ἐλάττωμα, θὰ ἦναι ἡ εὐπρεπεσττέρα τῶν γυναικῶν καὶ ἡ ἐρασιμωτέρα.

— Χάριν ὑμῶν, κυρία, εἶμαι ἤδη ἡσυχώτερος, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος· βλέπω ὅτι ὁ θυμὸς τοῦ κυρίου Μομβάλ ἦτο ἄδικος καὶ ὑπερβολικός... ἄλλη ἦτο ἡ αἰτία.

Καὶ ὁ Φερδινάνδος δὲν ἐτελείωσε τὴν φράσιν, φοβηθεὶς μὴ ὑπέδειξεν ἀκουσίως ἄλλο τι, μᾶλλον ἐπικίνδυνον καὶ ἐπισφαλές. Ἡ δὲ Μαλβίνη ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ αἱ μελαναὶ βλεφαρίδες ἐσχημάτισαν δύο τόξα κλίνοντα πρὸς τὸ λεύκωμα τῶν παρειῶν της· ἦτο σοβαρὰ καὶ ὠραία τὴν στιγμὴν ταύτην ὡς ἄγγελος, ὁ δὲ Φερδινάνδος ἔχυσε βαθὺν στεναγμὸν καὶ ἡ παιδίσκη, θαρρόουσα ὅτι ἔπασχε, ἠγέρθη ἐρωτώσα ἂν θέλῃ τι.

— Ὁχι, καλὴ μου ἀδελφή, εἶπεν ὁ ἄρρωστος, κάθησαι! ἡ πληγὴ μου εἶναι ἐλαφρά, θὰ κλεισῇ ἐπὶ τέλους.

— Βλέπεις, ἀρχόντισσα, ὑπέλαβεν ἡ παιδίσκη, πολὺ τὸν ὠφέλησεν ὁ ἐρχομός σου· χθὲς τὸ βράδυ μόλις ὠμιλοῦσε καὶ τώρα εὗρηκε πάλιν τὴν ἀργυρὴν φωνὴν του, ὡς νὰ ἦτον καλά. Ὡ Θεὲ μου! ἐπεφώνησεν εἶτα βλέπουσα πέραν τοῦ παραθύρου, τί καταχθόνιος καιρὸς!... καὶ πῶς κατάρθωσες νὰ ἀναβῆς εἰς τὸ βουνόν;

Ἡ δὲ κυρία Μαρρινίαν ἀπεκρίθη ἀταράχως.

— Εἶχον θερμὸν πόθον νὰ ἰδῶ τὸν ἀγαπητόν σας ἄρρωστον καὶ δὲν γνωρίζω διατὶ νὰ τὸν ἐξαιρέσω ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν σημερινῶν μου ἐπισκέψεων, προσέθηκε τείνουσα ἐράσιμον βλέμμα εἰς τὴν μορφήν τοῦ τραυματίου. (ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΣΟΙ.

Ἀρχοντικά ἐπαύλεις καὶ χωρία. Κύριοι καὶ δουλόποικοι.

Α.

Ἴδου εὐρισκόμεθα ἤδη τριακοσίας λεύγας μικρὰν τῆς Πετροπόλεως. Ἀπέραντον κτῆμα ἐκτείνεται ἐμπροσθεν ἡμῶν, ἐξ ὀδοῦ ὄκοντα χιλιάδων πλέθρων γῆς συγκείμενον καὶ περιλαμβάνον λευμῶνας, κήπους, δενδροκομεία, λίμνας, ἔλη, δάση προαιώνια! Πρὸς ταῦτα προσθέσατε διακόσια χωρία μὲ τὰς ποικιλοχρόους ζυλίνας οἰκίας των, τὰς ἐκκλησίας των μὲ τὰ λευκὰ κωδωνοστάσια, μὲ τὰς ζωγραφημένας στοᾶς καὶ ἀμυδρῶς θέλετε φαντασθῆ τὸ κτῆμα τοῦ πρίγκιπος * * *

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπεσκέφθη τὸ κτῆμα τοῦτο, συνώδευον αὐτὸν τὸν πρίγκιπα, προσκαλέσαντά με νὰ διέλθω ἐκεῖ μετ' αὐτοῦ τὸ θέρος. Ἀδύνατον εἶναι νὰ περιγράψω τὴν λαμπρὰν ὑποδοχὴν ἣν ἐλάβομεν. Μόλις ἠγγέλθη ἡ ἔλευσις τοῦ κυρίου εἰς τὰς γαίας αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ὑποτελεῖς ὄρωθον ἔδραμον πρὸς προὔπαντήσιν του, ἠγούντο δὲ αὐτοῖς οἱ στρατοὶ (οἱ παλαιοὶ ἢ δημογέροντες) καὶ ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς τοῦ κτήματος ὁ τὸν πρίγκιπα ἐν ἀπουσίᾳ του ἀντιπροσωπεύων. Ὁ ἄλλο ἐ-

των τὰ αυτοκρατορικά χρώματα και πινακίδας ἐφ' ὧν ἐπιγράφεται ἐδώθεν μὲν ὁ ἀριθμὸς τῶν θερστίων ἃ διέτρεξας ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ τελευταίου σταθμοῦ ἀναχωρήσεώς σου, ἐκείθεν δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦ προσεχοῦς σταθμοῦ ὑπολειπομένων. Οἱ ὁδηγοὶ δὲ οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶν ἀληθῶς προσφορώτατοι, ἀλλὰ και ἐπανορθοῦσι, τρόπον τινά, τὸ ἀπέρχοντο και μονότονον τῆς ὁδοῦ.

Ἐπιτερον μέσον ἔξοχον πρὸς ἐπιτομήν μὲν τῆς ἀποστάσεως, διαποικιλισιν δὲ τῆς μονοτονίας εἶναι τὸ ἀφίνειν ἐν ἰσυχίᾳ τὸν ἀμαξηλάτην, ἀντικαθίστην δὲ αὐτὸν διὰ ταχυδρόμου ἠνιοχοῦντος. Διότι οὗτος, οὐδὲν ἔχων συμφέρον πρὸς φεισμονὴν τῶν ἵππων, ἀπὸ ῥυτίδος ἐλάτνει, ἐνῶ ὁ ἐκ τοῦ σταθμοῦ παραλαμβάνομενος διφρηλάτης, κύριος συνήθως και τῶν ζώων, ἀφίνει αὐτὰ ὑπνώττονα και νοθρά... Ἀλλ' ὅπως δήποτε ὁ ταχυδρόμος εἶναι ἀναπόφευκτος ἐπὶ τῶν μάλλον συχναζομένων ὁδῶν, διότι αὐτοῦ κινδυνεύεις νὰ μὴ εὐρῆς ἵππους εἰς τοὺς σταθμοὺς, και ν' ἀπολέσης αὐτῶ ἱκανὸν χρόνον ἀναμμένων τοιοῦτους. Δεκτέον δὲ προσέτι, ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν ἵππων ἔλλειψις δὲν εἶναι πολλάκις ἢ προσποιητὴ και τρόπος κερδοσκοπίας. εἶναι μηχανήμα τοῦ πονηροῦ Γεμοχίχης (τοῦ σταθμαρχοῦ) οὗ ἡ σκληρὰ φιλαρπαγία σκοπεύει κατὰ τοῦ βαλαντίου σου. Εἰς μάτην ἀκούεις χρεμετίζον-

τας τοὺς ἵππους ἐν τῷ ἵπποστασίῳ σοὶ ἀποκρίνονται ἀταράχως ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἵπποι, μέχρις οὗ, ὑποταγεῖς τῇ ἀνάγκῃ, ὑψώσης τὴν τιμὴν τῆς νομίμου διατιμῆσεως και ἀστράψης εἰς τὰ ἄπληστα βλέμματά του κέρματά τινά συμπληρωτικά. Τότε δὲ ὁ Γεμοχίχης γίνεται πρὸς σὲ ὁ θεραπευτικώτερος τῶν ἀνθρώπων, και μετὰ προθυμίας ὑποχρεωτικωτάτης τίθησιν εἰς τὴν διάθεσίν σου τοὺς καλλίστους τῶν ἵππων του.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐν Ῥωσίᾳ ἡ ποιητὴ εὐρίσκειται σχεδὸν πάντοτε πλησίον τῆς καταχρήσεως, εἶσαι ἐλεύθερος, ἂν θέλῃς, φορολογηθεῖς παρανόμως ὑπὸ τοῦ σταθμαρχοῦ, νὰ τὸν κάμῃς νὰ δώσῃ δίκην τοῦ ἀμαρτήματός του. Πρὸς τοῦτο δ' ἀρκεῖ νὰ τὸ σημειώσης ἐπὶ τοῦ βιβλίου τοῦ σταθμοῦ, ὅπερ κατ' ἐποχὰς τίθεται ὑπὸ τὰ βλέμματα τῆς Ἀστυνομίας ἣτις οὐδέποτε ἀφίνει ἀτιμώρητον τὸν πταίστην. Διὰ τὸν φόβον δὲ δολίας ὑπεξαίρεσεως τῆς σημειώσεως ταύτης ὑπὸ τοῦ σταθμαρχοῦ ἢ και αὐτῶν τῶν περιγητῶν, τὸ βιβλίον τοῦ σταθμοῦ εἶναι σεσημασμένον καθ' ἕκαστον φύλλον και προσηρωμασμένον εἰς περιθώριον προσηλωμένον ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ σταθμοῦ μετὰ τὰ παράσημα τῆς αυτοκρατορίας.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΔΕΖΕΔΙΟΣ.

Ἡ εἰκονογραφία αὕτη παριστᾷ ποιητὴν ἐμπνεόμενον. Ὁ ποιητὴς οὗτος εἶναι ὁ δραματικὸς ποιητὴς και μουσικοδιδάσκαλος Δεζεδιος, ὁ ἐπικληθεὶς Ὀρφεὺς, ἐπιστήθιος φίλος τοῦ χαράξαντος τὴν εἰκόνα ταύτην διασήμου ζωγράφου Greuze. Εὐγενῆς τῶντι ἡ τοῦ ποιητοῦ κεφαλή και εὐγενεῖς ὑπόσχεται νὰ κυοφορήσῃ ἰδέας ἐστραμμένον ἔχει τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν, τὴν ἀκένωτον ταύτην πηγὴν ἀφ' ἧς ἠρύσθησαν τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς αἱ ὑψηλότεραι ἰδέαι, τὴν φαεινὴν ταύτην λαμπάδα τὴν φωτίζουσαν τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν· αὐτὸς θέλει φωτίσει, αὐτὸς θέλει λαμπρύνει τὴν φαντασίαν του... Ἐκ τῶν δραμάτων τοῦ Δεζεδίου τῶν ἠγνωστῶν και καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην θαυματοζομένων, ἐξέχουσιν ἡ *Γουλιὰ και οἱ δύο ἀκόλουθοι* και ὁ *Ἀλέξιος και Ἰουστίνος*.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΣΟΛΟΜΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ.

ΑΝΘΟΣ ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΛΑ.

Ἡ Αὐγοῦλα ποῦ νᾶναι ;
Κοντεύει τὸ βράδυ
Και μαῦρο σκοτάδι,
Πλακώνει τὴ γῆ.

Πηγαίνει ἐκεῖ ποῦναι
Μακρὸ κυπαρίσσι,
Πηγαίνει σὲ βρύσι·
Δὲν εἶναι οὐδὲ κεῖ !

᾽Στ' ἄλῳνι, ᾽στ' ἀμπέλι,
᾽Σ τὸ δρόμο κυττάζει
Και τέλος φωνάζει
« Αὐγοῦλα μου, Αὐγὴ !

« Αὐγὴ μου ! » συχνότατα
Τοῦ ἔγχε ἀπ' τὰ στήθη,
Και « Αὐγὴ μου » ἀπεκρίθη
Μὴν ἄλλη φωνή.

Πῶς εἶν' τῆς Αὐγοῦλας
Ὁ Ἄνθος ἐστοχάσθη,
Και πρόθυρα ἐδιάσθη
Νὰ πᾶ νὰ τὴν ἔρῃ.

Ἐγύρευε ἀνήσυχος
Ὡσάν περιστέρι.

Γιὰ νὰ ἴδῃ τὸ τέρι,
Και δὲν τοῦ βολεῖ .

Και τρέχει, και τρέχει
Και δλοῦθε κυττάζει,
Και δίχως νὰ κράζῃ
Δὲν μένει στιγμὴ.

Τὴν εἶδε προβαίνοντας
᾽Στὴν μέση κ' ἐφώνησε
» Αὐγοῦλα μου, ἐτρόμαξε
Ὁ Ἄνθος σου πολὺ .

Ἐτοῦτα λαλῶντας
Κοντά της πηγαίνει·
Ἡ Αὐγοῦλα σιωπᾷνει.
Και δὲν τοῦ μιλεῖ.

Προσκέφαλο κόκκινο
Τῆς κεῖτ' ἀποκάτου,
Κρεβάτι θανάτου
Στενὸ και πικρὸ.

Θανάτου στεφάνι
Τριγύρω ᾽στὴν κόμη !
Εἶν' εὐμορφη ἀκόμη
᾽Στὴν ὄψι πολὺ.

Και ὁ ἄγγελος ἴσως
Ποῦ πέρνει τὸ μίλημα
Τῆς πῆρε μετ' ἰφιλημα
Γλυκὸ τὴν ψυχὴ·

Γιατὶ ἔχει χαμόγελο
Ἄκόμη ᾽στὸ στόμα,
Ποῦ λὲς μετ' τὸ χῶμα
Δὲν πρέπει νὰ μπῆ.

Δὲν εἶν' πεθαμμένη,
Τὴν ὄψι τηράτε·
Κοιμάται, κοιμάται,
Εἰς ὕπνο βαθύ.

Τῆς πέρνει μετ' χερί
Ἄργὸ τὸ στεφάνι,
Τὸ βλέπει, τὸ βάνει
Εἰς τὴν κεφαλή !

« Ἡ Αὐγοῦλα κοιμάται·
« Ἀλήθεια σοῦ λέγω.
» Μὴν κλαῖς γιατί κλαίγω,
» Μανούλα κ' ἐγώ.

» Ἴδου τὸ στεφάνι της·
» Μὴ γέρνης ᾽ς τὴν ἄλλη
» Μερὶὰ τὸ κεφάλι·
» Τὰ μάτια μὴ κλῆς.

Ἐς τὸ ἀφῆνω ἴς τὰ γόνατα
• Κ' ἀκόμ' ἀν ἀργήσῃ
« Ἡ Αὐγὴ νὰ ζυπνήσῃ
« Ἐμὲ τὸ φορεῖς! »

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

Ἐφές ἀπέθανε ὁ βοσκὸς, καὶ τέσσαροι ἴστον ὄμο,
Τέσσαροι τὸν πηγαίνανε ἴς τὸν ὕστερο τὸ δρόμο.
Βραχνόφωνα ὁ καλόγερος ἀνάδευε τὰ χεῖλιά,
Τοῦ νεκροκράββατου συχνὰ ἐτρίζανε τὰ ξίλα.
Ἄλλοίμονον! πόσαις φοραῖς ἐκάτοσαμε ἴς τὴ βρύσι,
Λέγοντας πολὺς ἀπὸ τ' ἐμᾶς περισσότερο θὰ ζήσῃ.
Καὶ λέγοντας πολὺς ἀπ' ἐμᾶς περισσότερο θὰ ζήσῃ
Βοῖζει ἐδῶθε ἡ καλαμιὰ, κεῖθε τὸ κυπαρίσι.
Δυστυχημένη συντροφιά, ποῦ τὸ χαρούμεν' ἄνθι
Τῆς νιότης μας τῆς τρυφερᾶς ὀγλήγορα ἐμαράνθη.
Ὡ θάνατε! λυπήσου με, λυπήσου με καὶ φθάσε,
Ἐν' ἀναστενάγμα γλυκὸ μού φαίνεται πῶς θ' ἄσαι.
— Μοῦ ἴκανε πῶς μεσάνυκτα τὸν βάνουνε ἴς τὸ
μνήμα.

Κ' ἐξέδωκα τὸ βούγο μου, γιὰ τὸ στερνὸ του ἐν-
τύμα.

Αὐτοὶ ποῦ θὰ μὲ θάψουνε, κ' αὐτοὶ ποῦ μ' ἀγαποῦνε
Ἄς βάλουνε τὰ χεῖριά τους νεκρὸ ν' ἀγκαλιαστοῦνε.

Ο ΒΟΣΚΟΣ.

Παῦσε, βοσκὲ, τὴν καϊτῶ σου κί ὁ χάρος καταβαίνει
Βαστᾶ δρεπάνι κορτερό,
Πετᾶ μαζὴ μὲ τὸν καιρὸ,
Θερίζει καὶ διαθκίνει.

— Ὅπ' ἀγαπᾷ ἕναν ἄγγελο, τὸ Χάρο δὲν φοβιέται
Πατεῖ καὶ σιέεται τὸ βουνό,
Καὶ ἀπὸ τῆ γῆ στὸν οὐρανὸ
Ὡστὰν ἀετοῦ, πετιέται.

Μαυρίζουν γύρου τὰ βουνὰ καὶ κλαῖνε τὰ λαγγάδια..
Ζητοῦν μαννάδες τὰ παιδιὰ,
Καὶ ὁ Χάρος σίδερο καρδιά
Ψυχαῖς λαλεῖ (1) κοπάδια.

Στέκει ὁ βοσκὸς τὴν καϊτῶ του φουστᾶ, καὶ στὰ λου-
λούδια

Τῆς γῆς τὴ μοῖρά του ζητᾶ
Τὸν ἐρχομὸ του χαιρετᾶ
Μὲ τῆς χαρᾶς τραγοῦδια.

Ἦλθεν ὁ Χάρος... ὁ βοσκὸς, καλῶς τὸ χάρο λέει
Ἀλλὰ μαζὴ του μὴ θωρεῖ

(1) Ἐλαύνει, διώκει.

Κόρη σὰν κίτρινο καιρὶ
Μαραίνεται καὶ κλαίει.

Δάρνη! φωνάζει... πλὴν βουδί, δὲν ἀπεκρίθη ἡ
κόρη.

Ἐθάμπωσεν ὁ οὐρανός,
Ἐφυγε ὁ κάσμος σκοτεινός
Καὶ ἐσχίσθησαν τὰ ὄρη.

Γυρίζει ὁ μαῦρος γύρω του βασιλεὺς σκοτάδι
Δὲν κελαδοῦσανε πουλιὰ...
Δάρνη! φωνάζει μιὰ λαλιὰ
Τοῦ λέγει εἶσαι στὸν Ἄδῃ.

Αὐτὸς τὴ Δάρνη του ζητᾶ εἰς τοῦ Θεοῦ τὴ χάρι,
Καὶ μὴν ἡμέρα τὰ πουλιὰ
Τοὺς ἀπαντῆσαν ἀγκαλιὰ
Στὸ ἔρημο κουφάρι.

Σύρος ΜΥΡΩΝ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

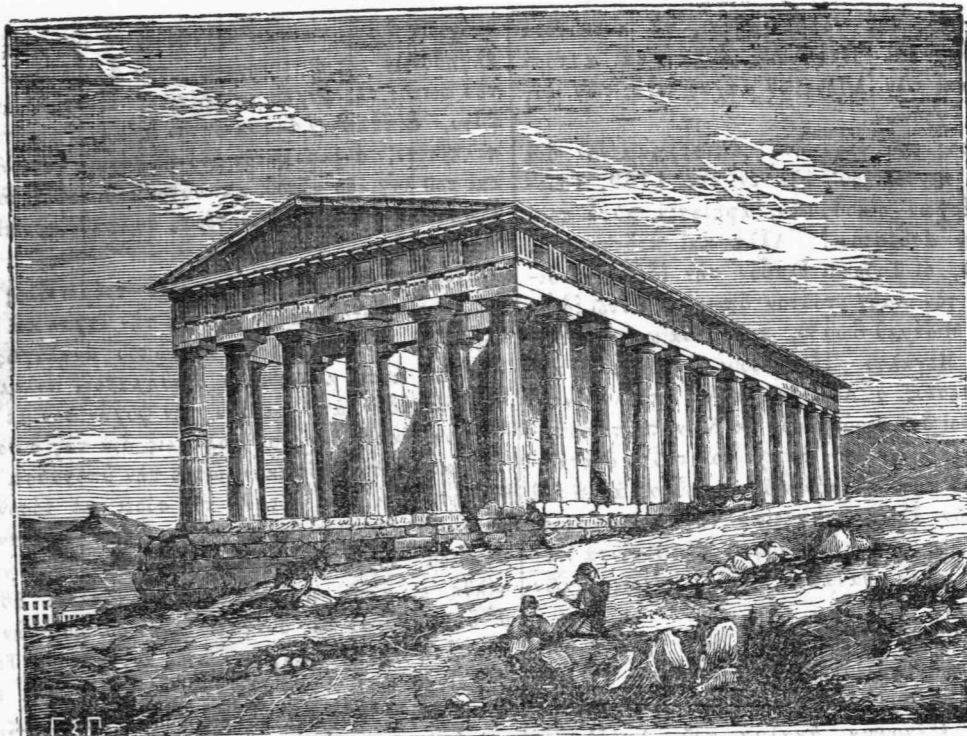
ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ.

Ἐκ Πειρικῶς ἀνιόντων καὶ εἰς Ἀθήνας εἰ-
σπυρομένων, καλλιπρεπὲς ἐγείρει τὸ μέτωπόν του
τοῦ Θησεῖος τὸ προαιώνιον τέμενος. Μόνον μετα-
ξὺ πάντων τῶν μνημείων τῆς λαμπρᾶς τῶν ἡμε-
τέρων προγόνων ἐποχῆς, τὸ ἱερόν τοῦτο τοῦ συ-
στήσαντος τὴν πάλαι καθέδραν τῆς ἀνθρωπίνης
σοφίας, ἐσεβάσθη καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου τοῦ πανδα-
μάτορος καὶ ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἐπιλοθόντων βαρ-
βάρων κατακτητῶν, καὶ ἀκμαίων καὶ γλυφά-
νοιο ἔτι ποτόσδον, κατὰ τοῦ Θεοκρίτου τὴν ἐκ-
φρασιν, θέλγει ἔτι καὶ νῦν τὴν ὄρασιν καὶ ἀνα-
μνησκεί εἰς τοὺς σήμερον μικροὺς ἡμᾶς τὸ ἀρ-
χαῖον μεγαλεῖον καὶ τὴν προγονικὴν ἡμῶν εὐ-
κλειαν.

Ἡ ταυτότης τοῦ μνημείου τούτου ἀποδεικνύε-
ται μὲν ἐκ τε τοῦ μεγέθους καὶ τῆς θέσεως, κυ-
ρίως δὲ ἐκ τῶν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων
διασωζομένων ἐπὶ τοῦ οἰκοδομήματος γραφῶν. (1)
Τὸ δὲ ἱστορικὸν τοῦ ναοῦ εἶναι τοιοῦτόν τι.

Ἰπποτος γενόμενος ὁ Θησεὺς τοῖς Ἀθηναίοις
ὡς τυραννίδα ἐπιδιώκων καὶ ἐξορισθεὶς, πρὸς Λυ-
κομήτην τὸν τῆς νήσου Σκύρου βασιλέα κατέφυγε,
φίλον νομίζων αὐτόν, καὶ πατρῶα ἐκεῖ κτήματα
ἔχων. Ὁ δὲ Λυκομήτης (ὡς ὁ Πλούταρχος ἐν βίῃ

(1) Πρὸς δὲ τῷ γυμνασίῳ Θησεῖος ἐστὶν ἱε-
ρόν, γραφὰ δὲ εἰσι, πρὸς Ἀμαζόνιας Ἀθηναῖοι
μαχόμενοι, κτλ. Παιουανίας Ἀττικῆ κερ. 17.
§ 2' καὶ ἐπ.

ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ.

Θησεῖος λέγει) εἶτε δαίσαξ τὴν δόξαν τοῦ ἀνδρός,
εἶτε τῷ Μενεσθεῖ (τῷ ἐχθρῷ τοῦ Θησεῖος, δι' ὃν
καὶ ἐξωρίσθη οὗτος) χαριζόμενος, ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς
χώρας ἀναγαγὼν αὐτόν, ὡς ἐκεῖθεν ἐπιδείξων
τοὺς ἀγρούς, ὡς κατὰ πετρῶν καὶ διέφθαιρα.
Ὀκτακόσια δὲ περίπου ἔτη μετὰ τὸν θάνατον
τοῦ Θησεῖος, ἐπὶ τῶν Μηδικῶν, πολλοὶ τῶν ἐν
Μικρασίᾳ μαχομένων ἐνόμισαν ὅτι εἶδον ἔνοπλον
τοῦ Θησεῖος τὸ φάσμα πρὸ αὐτῶν ἐπὶ τοὺς βαρ-
βάρους φερόμενον.

Παρελθόντος δὲ τοῦ πολέμου, μαντευομένου
συνεβούλευσε τοὺς Ἀθηναίους ἡ Πυθία νὰ με-
ταφέρωσι καὶ φυλάττωσιν ἐντίμως ἐν Ἀθήναις
τὰ ὄστα τοῦ Θησεῖος. Ἀνευρών δὲ ἀκολουθῶς ἐν
Σκύρῳ Κίμων ὁ Μιλτιάδου ἐκόμισεν αὐτὰ εἰς
Ἀθήνας ἐνθα ὑπεδέχθησαν μετὰ λαμπρᾶς πομπῆς
καὶ ἀνωρύχθησαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ὅπου
σήμερον ὑπάρχει ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ναὸς, ὅστις καὶ
κατέστη φύξιον, κατὰ Πλούταρχον, οἰκίταις καὶ
πάσι τοῖς ταπεινότεροις καὶ δεδιόσι κρείττονας.

Ἐκτίσθη δὲ ὁ ναὸς οὗτος, διευθύνοντος τοῦ
περικλυτοῦ ἀρχιτέκτονος Μίκωνος, ἐν ἔτει 463
μὲν πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, 30 δὲ πρὸ τῆς
τοῦ Παρθενῶνος ἰδρύσεως, ἐπὶ τοῦ κατάντους λό-
φου τινὸς πετρώδους, ὅπως περιέβλεπτος ὢν, λαμ-
πρότερος εἰς θίαν καθίσταται. Περικυκλοῦται δὲ
ὑπὸ περιστυλίου παρατάττοντος θ μὲν κατὰ τὰ δύο
πρόσωπα, τρισκαίδεκα δὲ κατὰ τὰς πλευρὰς στή-
λας, τέσσαρας πόδας καὶ ἐννέξ ἡμισὺ δακτύλους
ἀπεχούσας ἀλλήλων. Καὶ μῆκος μὲν ἔχει ὁ ναὸς
ἅπας ποδῶν 74 ἐπὶ πλάτους ποδῶν 26, χωρίζε-
ται δὲ εἰς Πρόναον, Ναὸν καὶ ὀπισθόδομον. Καὶ

ὁ μὲν πρόναος καὶ ὁ ναὸς κατέχουσιν ἅπαν τοῦ
ναοῦ τὸ μῆκος, ὁ δὲ ὀπισθόδομος σχηματίζεται
διὰ μικρᾶς τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ μέχρι τῶν πα-
ραστατῶν παρατάσεως.

Ἐσωτερικῶς δὲ μῆκος ἔχει ὁ ναὸς ποδῶν 40
καὶ δακτύλων δύο, πλάτος δὲ 20 ποδῶν καὶ δα-
κτύλων ἑπτὰ καὶ ἡμίσεως. Πάχος δὲ ἔχει ὁ τοί-
χος ποδῶν δύο καὶ ἡμίσεως· τῶν δὲ στήλων τοῦ
περιστυλίου ἡ μὲν διάμετρος εἶναι ποδῶν 3 καὶ
δακτύλων 4, τὰ δὲ ὕψος δεκαεννέα ποδῶν. Προ-
σεκτικῶς δὲ θεωροῦμενα αἱ στήλαι ἐγκλίνονται
πρὸς τὰ ἔσω, ὡς αἱ τοῦ Παρθενῶνος, ὅπως
καταστήσωσι στερεωτέραν τὴν οἰκοδομήν καὶ
ἐνισχύσωσιν αὐτὴν κατὰ τῶν σεισμῶν. Ὁ ναὸς
ὅλος ἀπὸ τῶν σπηλοσολιθῶν καὶ ἄνω ἔχει ὕψος
ποδῶν 33 καὶ ἡμίσεως. (1)

Καθωραϊζέτο δὲ ὁ ναὸς διὰ πολλῶν καὶ ποι-
κίλων ἀναγλύφων καὶ γραφῶν, ὧν αἱ πλείους μὲν
ἀμυδρῶς πῶς διακρίνονται ἔτι καὶ νῦν, τινὰς
δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Παιουανίας ὁμολογεῖ ὅτι εὔρα
διὰ χρόνον διεσθαρμένας (2)· παριστῶσι δὲ

(1) Ὅρα τὴν γαλλιστὶ ἐκδοθεῖσαν τῷ 1835 περι-
γραφὴν τῶν κατὰ τε τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ πε-
ρίχωρα ἀρχαιοτήτων, τοῦ Κυρίου Πιττάκη, σελ. 80.

(2) Γέγραπται δὲ ἐν τῷ τοῦ Θησεῖος ἱερῷ καὶ
ἡ Κενταύρων καὶ ἡ Λαπιθῶν μάχη· Θησεὺς μὲν
οὖν ἀπεκτονῶς ἐστὶν ἤδη κένταυρον, τοῖς δὲ
ἄλλοις ἐξ ἴσου καθέστηκεν ἔτι ἡ μάχη· τοῦ δὲ
τρίτου τῶν τοίχων ἡ γραφή, μὴ πυθομένοις ἅ
λέγουσι, οὐ σαφὴς ἔστι, τὰ μὲν που διὰ τὸν χρό-
νον, τὰ δὲ Μίκων οὐ τὸν πάντα ἔγραψε λόγος
κτλ. Παιου. Ἀττικ. κερ. 47.

διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀρχαία Ἑλλάς καὶ ἡ Ῥώμη ἐδοξάσθησαν; ἡ μήπω; διεσημάνθη εἰς τὴν ἀρτισύστατον κωνοειδῆν μας ἡ ἐποχὴ ἐτεσίνη, καθ' ἣν τὰ ὀνόματα τῆς Ἰουλίαις, τῆς Πικπαιίας, τῆς Θεουδώρας, δὲν ἦσαν κατώτερα ἐκείνων τοῦ Τιβερίου τοῦ Νέρωνος, τοῦ Ἰουστιανοῦ καὶ καθ' ἣν ἡ τρομερώτερα διαφθορὰ ἐνστάθη εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Ῥώμην ἔφερε τὴν ἐξουθενώσιν τῶν βασιλευσιν αὐτῶν; Πρέπει ἄρα ἐνῶ ἐν σπρχγάνοις ἐτι ἐνδιατώμεθα, νὰ ψάλωμεν διὰ τὴν Ἑλλάδα τοὺς θεήνους τοῦ Ἰσραεὶα, ὅστις ἔψαλεν αὐτοῦ; διὰ τοὺς ἐξαχρειωθέντας υἱοὺς τοῦ Νῦε; Ἄλλ' εἴμαρτο βαθαί! πρὶν ἔτι δοξασθῶμεν πρὶν ἔτι μεγαλυθῶμεν, νὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὴν πρὸ μικροῦ ἀποσκυβαλισθεῖσαν πολυώδυνον δουλείαν μας, ἡ μήπω; θεῖα ὄργη μᾶς τυφλώττει καὶ θέλει δι' ἡμῶν τῶν ἰδίων νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὰς Μικκικβελικὰς ἐκείνας ἀρχάς, αἵτινες τόσον δαψιλῶς πλκτύνονται καθ' ἐκάστην πρὸς καταστροφὴν τῶν λαῶν, καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς τυραννίας; Πρέπει ἄρα οἱ τὰ κακὰ προβλέποντες νὰ ζητήσωμεν νὰ κατακρούσωμεν τὰς γυναῖκας μας, τὰς θυγατέρας μας, τὰς ἀδελφὰς μας εἰς τοὺς ἀρχαίους γυναικωνίτας διὰ νὰ τὰς σώσωμεν ἀπὸ τὰ βέβηλα ὄμματα τῶν νέων μας, δηλαδὴ νὰ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸν ἀρχαῖον βαρβαρισμὸν ἐναντίον τῶν προσδοκίων τοῦ αἰῶνος τούτου, ἐναντίον τῆς ἀληθείας ἣτις ἐν φωτὶ ζητεῖ τὰ πάντα διὰ νὰ συζητήτῃ αὐτὰ καὶ δι' αὐτῶν φωτῇ τὸν ἄνθρωπον; Πρέπει ἄρα, διότι ἀνάξιαί τινες γυναικες καὶ ἄφρονες ἐξοκέλλουσιν εἰς τὴν ἀκολασίαν μὲ νέους ἀνατραφέντας ἐναντίον τῆς θρησκείας τῶν, ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ λόγου εἰς τὰ χαμικιτυπεῖα καὶ εἰς τὰς ἀσωτίας, νὰ πκραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι τὸ αἷτιον τῆς κακοδαιμονίας μας, ὅτι αἱ γυναῖκες ἐπλάσθησαν νὰ ἦναι δοῦλοι τῶν θελήσεων τῶν ἀνδρῶν, νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὅλοι οἱ νέοι εἶναι τοιοῦτοι; ἄπαγε! Πρέπει ἀπ' ἐναντίας οἱ ἄνδρες νὰ συλλογισθῶσιν ὅτι ταῦτα, ἐὰν πραγματοποιηθῶσι, θέλουν τοὺς ἐξουθενήσει, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶσιν ὅτι ἡ σωφροσύνη τῶν γυναικῶν εἶναι ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα πάσης οἰκογενείας, τὸ αἰῶνιον ἐνθύμημα τοῦ τάφου, ἡ πηγὴ ἐξ ἧς δυνάμεθα ν' ἀντλήσωμεν τὸ ὕδωρ τῆς νοερᾶς ἀναβαπτίσεώς μας, τὸ παλλὰδιόν μας τὸ σωτήριον· πρέπει νὰ ἰδοῦν ὅτι πολλοὶ τῶν νέων μας τιμῶν καὶ σέβονται τὸ ὄραϊον φύλλον, θεωροῦντες τιμὴν τῶν μεγάλων νὰ διατηροῦν τὴν ὑπόληψιν τῶν γυναικῶν ἀμόλυντον, διότι καὶ αὐτοὶ θέλουν μεταξὺ αὐτῶν ζητήσῃ συζύγους, διότι καὶ αὐτοὶ μέλλουν νὰ γεννηθῶσι θυγατέρας, διότι καὶ αὐτοὶ ἔχουν ἀδελφὰς; ἀλλὰ διατὶ ὦ νέοι, ὦ ἄνδρες διεφθαρμένοι, ἐναντίον τοῦ προορισμοῦ σας θέλετε τὴν διαφθορὰν; Διατὶ ἐνῶ σας δεχόμεθα μὲ ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας ἐν ταῖς οἰκίαις μας, σεις εἰσέρχεσθε εἰς αὐτὰς διὰ νὰ διαταράξῃτε τὴν ὀλίβαν ἡσυχίαν ἣτις ἐν αὐταῖς βασιλεύει; ἄρα δι' αὐτὸ οἱ πατέρες μας ἀπετίναξαν τὸν ζυγὸν τῶν

Ἰθωμανῶν, διὰ νὰ ἔχουν, ὡς ἐν τῇ δουλείᾳ τῶν κατακλειστούς τὰς συζύγους καὶ θυγατέρας τῶν, διὰ νὰ μὴ τὰς διαταράξῃ βέβηλόν τι ὄμμα Ἰθωμανικόν; ἀλλ' ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ἐν τῶν αἰτίων τῆς ἐπαναστάσεώς μας ἦτο καὶ ἡ κατάκλεισις αὐτῆς, διότι εἰς τὸ ἐταστικὸν βλέμμα τῶν πατέρων μας τοῦτο ἐσήμκινεν ὅτι πάντοτε μικροὶ θέλομεν εἶσθαι καὶ ὅτι τότε θέλομεν μεγαλυθῆ, ὅταν προεξώμεν εἰς φῶς τὰς γυναῖκας, αἵτινες, ἀφοῦ φωτισθῶσι, θέλουν φωτίσει καὶ ἡμᾶς; ἀλλὰ τί ὠφελήθησαν ἀφοῦ τὰ τέκνα τῶν ὑπερέβητην τὴν διαφθορὰν τῶν πάλαι κυρίων τῶν; Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπιθυμήσωμεν τὴν ὀλέτειραν ἐκείνην εἰλωτείαν, ἣτις εἶναι προτιμωτέρα τῆς τοιαύτης διαφθορᾶς, καθότι τότε θέλομεν ἔχει ἐλπίδας μελλούσης καὶ ἐλευθερίας καὶ εὐδαιμονίας, ἐνῶ σήμερον δὲν θέλομεν ἶδει ὡς ἐκ τῆς διαφθορᾶς ἡ ἀποτελέσματα τῆς ἐξαχρειώσεώς μας τόσῳ χείρονα, ὅσον σήμερον ἀκωλύτως συναναστρεφόμεθα τὰς θυγατέρας τῆς Εὐας, ἡ νὰ συλλογισθῶμεν πῶς νὰ διαφθερίωμεν τὴν διαφθορὰν αὐτήν. Νέοι, νέοι, κρίνατε τοὺς λόγους μου τούτους οἵτινες ἀπὸ ἀγνὴν τῆς πατρίδος ἀγάπην προέρχονται, καὶ ἀκούσατε ἐμοῦ, τοῦ τολμῶντος νὰ διασείσω τὰ θέμελλα τῆς ἀσκεψίας Σας, τὴν ταπεινὴν φωνήν. (ἀκολουθεῖ.)

Π α ρ ο ρ ᾶ μ α τ α .

Φύλλ. ΚΒ. Σελ. 46. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Στήλη α. στιχ 14 ἀντὶ ζητοῦν νὰ δαπανήσῃ, ἀνέγνωθι ζητοῦν νὰ διασπίσῃ. — στιχ. 19 θεωρὸς, ἀνάγν. θεωρὸς. — Στήλ. β'. στιχ 19 φθόγγος ἀνάγν. φθόγγος. στιχ. 19 χώρας ἀνάγν. λύρας. — στιχ. 33 ἄρτιμωνα ἀνάγν. Ἀριέμωνα. — στιχ 46 καὶ ὁ δρόμος ἀνάγν. εἶναι ὁ δρόμος. — στιχ. 48 τρόμος ἀνάγν. θρηθι τριγμῶς. — στιχ 53 πρύμνην ἀνάγν. πρύμναν. — στιχ. 55 ἐκείτων ἀνάγν. ἐάνων. — Σελ. 47 στήλη α. στιχ. 1. τοῦ σκότους ἀνάγν. τοῦ σκότους. — στιχ. 26 καὶ προβαίων ἡρέμα ἀνάγν. καὶ προαναβαίων ἡρέμα. — στιχος 39 καὶ 40 εἰς τὰς ἀορημῆτους ἀνάγν. ὡ; τὰς ἀοργήτους. — στήλ. 2 στιχ. 12 κάτωθεν δύναμαι νὰ ἀνάγν. βιάζομαι ν'. — Σελ. 8 στήλ. α. στιχ. 18 αἱ ποιήσεις ἀναγνῶθι ἡ ποιήσεις. — στιχ. 24 ἡ εὐστολος ἀνάγν. εὐσταλής. — στιχ 7 (κάτωθεν) Συρὶν ἀνάγν. Συριη. — Σελ. 19 στήλη α. στιχ. 13 κατακεκλιμένας ἀνάγν. κατακεκλεσμένας. — στιχ. 26 ποῖον ἀθῶνα ἀνάγν. ποῖον ἀνθος. — στήλ. β'. στιχ. 21 νεανίδων ἀνάγν. ὠκεανίδων.

Π Ε Ρ Ι Α Η Ψ Ι Σ .

Ἡ Μετάνοια, συνέχεια. — Σκηνογραφίαι ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ναπολέοντος, — Ἡ Κυρία Μαρινιάν. — Περιηγήσεις: Ῥωσσία καὶ Ῥώσσοι. — Τὸ Θεσεῖον. — Ἠθικαὶ Μελέται, περὶ ἔρωτος. — Εἰκονογραφίαι. — Ὁ ἐμπνεόμενος ποιητής. — Τὸ Θεσεῖον. — Παράρτημα, ὁ Ἰποκόμης τῆς Βραζελόννης.